

Ei saa olla rahul pingita bussipeatusega

LK 4

Hüüru eakad proudad on koos klubitunud juba 15 aastat

LK 5

Ääsmäekad kohe ei saa muud moodi, kui uusi ideid genereerides

LK 5

Saue Vallavalitsus

NR 3
MÄRTS 2016

SAUE VALLALEHT

Koduvald

Saue valla vapimärk ja aukiri
Kalle Reiter – südame ja pühendumusega tehtud töö eest Saue valla heaks
Mati Tartu – südame ja pühendumusega tehtud töö eest Saue valla heaks

Saue Vallavolikogu aukiri
Aimar Pedari – silmapaistvate sportlike saavutuste eest
Danel Kolk – Välja elurajooni heaks elukeskkonnaks muutmise eest
Maret Mitt – elutöö eest Saue valla arendamisel
MTÜ Vanamõisa küla – järjepideva töö eest kvaliteetsete vabaõhuürituste arendamisel Saue vallas
Raul Malsub – silmapaistvate sportlike saavutuste eest

Saue Vallavolikogu tänukiri
Ander Sule – vabatahtliku töö eest Ääsmäel
Andrew Macks – vabatahtliku töö eest Saue vallas
Arike Kakk – vabatahtliku töö eest Ääsmäel
Ave Kruus – säravate silmade, hullude ideede ja uskumatu energia eest projekti „Saue valla avatud külavärvad“ eestvedamisel
Diana Poudel – uskumatu energia, jõudluse ja siira tahte eest koduvalla asjades kaasa lüüa
Eda Liiväär – raamatu „Saue valla mõisad“ ja artikliseeria eest ajalehes Koduvald
Kaja Tammsalu – Vanamõisa keraamikaringi ja Vanamõisa käsitööladaal Eesti Toidu Telgi projekti eestvedamise eest
Kristina Muidre – vabatahtliku töö eest Ääsmäel
Leelo Rande – külaelu edendamise eest Tuula ja Pällu külates
Mai Endla – väsimatu Hüüru küla eakate huvitegevuse eestvedamise eest
Maia Voites – säravate silmade, hullude ideede ja uskumatu energia eest projekti „Saue valla avatud külavärvad“ eestvedamisel
Maria Muidre – vabatahtliku töö eest Ääsmäel
MTÜ Tuula tutulus – 10. tegutsemisaasta puhul
Siret Saarniit – tulemusliku töö eest Ääsmäe Põhikoolis
Tarvo ja Kätlin Vau – vabatahtliku naabrivalve ja patrullide algatamise ja korraldamise eest Vanamõisa külas
Tiia Kruus – vabatahtliku töö eest Ääsmäel
Tiina Tint – säravate silmade, hullude ideede ja uskumatu energia eest projekti „Saue valla avatud külavärvad“ eestvedamisel
Valmar Dreger – Tuula ja Pällu küla elu edendamise eest
Vello Saaremägi – kultuurielu edendamise eest Saue vallas

TÄHTPÄEV

Vabariigi aastapäeval on aeg olla natuke tänulik, et oleme tänasesse jõudnud

19. veebruaril tähistas Saue vald Eesti Vabariigi 98. sünnipäeva Laitse Graniitvillas. Öeldi välja tähtpäevalisi mõtteid: Eesti elu mõtestavaid, tulevikuvisionone joonistavaid, mõtlikult tagasivaatavaid. Muidugi öeldi välja ka tänusõnad sauevallakatele, kes möödunud aastal jõudsid ja jaksasid, inspireerisid ja innustasid.

Ja õnneks on jätkub Saue vallas neid inimesi, kes korraldavad lustlikke kohvikutepäevi, pritsivad hulle ideid ja viivad need ka ellu, sahmivad vabatahtlikuna nii koduümbruse turvalisemaks kui ka meeleolukamaks muutmisel. Need on inimesed, kes tegelikult jõuavad asja tuumani. Teevad seda täiega ja silmade särades. Suur osa neist oli ka aastapäeva üritusele külalisteks palutud. Sel korral oli püüniele kutsutud ekstra tunnustamiseks koguni 26 tänusõna ja –kirjaga pärjatut.

Endine vallavanem ja tänane volikogu liige Mati Tartu sai Saue valla vapimärgi rinda

Tuulakad rõõmustamas

Vanamõisa omad poseerima

>> Teise vapimärgi omanikuks sai volikogu liige ja Saue valla ühe suurima tööandja ASI Sagro juht Kalle Reiter

SAUE VALLA AASTA TEGU 2015

2013. aasta 1. juunil lakkasid vallamaja kõrvasel platsil kasvada takjad, hein ulatus rinnuni. Kaks vallamaja meest seisid, käed puusas, keset seda pilla-palla kaost ja loopisid unistusi õhku: jõe äärde pingid omaetteolekuks, noortele rularamp, keskele liivakast ja lastemaailm, siia serva lõkkeplats ja sinna äärde pürskkaev... Pürskkaevu siiski ei tulnud. Aga kõik muu, millest tolle suve esimesel päeval need kaks fantaaserisid, on olemas. Tähtmine oli kõva, tasapisi püsisid ametnikud

eurorahaprojekte kirjutada. Projektijuhid vaidlesid vahel päevast päeva, milline peaks olema tänavalatena kuju. Mis värvi peaks olema pink. Või millised on kõige šefimad lasteatraktsioonid? Ehitada sild või mitte? Nüüd ta on olemas. Koht, kuhu lasteaiast rühmade kaupa mängima joostakse. Kuhu suvepäeval piknikukorviga grillima tullakse. Koht, kuhu pimedaks mineku aegu aleviku teisest servast käsikäes romantikat tegema jalutatakse. Nii hea kukkus välja, et motivatsioon viskus lakke.

Istu avalikku ilu luua kasvas. Aleviku teinegi park sai uue näo. Samamoodi vaieldi, joonistati plaane ja kustutati maha, valiti erilise detailitundlikkusega värve ja vorme. Veel ei ole päris valmis, aga kujutluse saab juba kätte küll. See võib vabalt olla vallamaja kõige läbivaieldum projekt. Ja vabalt ka kõige ehedamat ja käegakatsutavat rõõmu pakkuv. Nii tegijatele endale kui ka kasutajatele, sest just Laagri aleviku uue näo valisid sauevallakad aasta teoks 2015.

Sauevallakad ütlesid ühinemisele jah

Kõige rohkem ühinemise pooldajaid oli Kernu vallas – sealkandis oli toetajaid 84%, järgnes Nissi 77%-ga ja Saue vald 66%-ga. Saue linn oli ainus läbirääkivatest omavalitsustest, kus ühinemise vastased olid ülekaalus – neid oli 73% kõigist hääletamas käinutes

LK 2

Üha enam lapsi vajab logopeedi abi

Saue valla ühes lasteaias on 140 lapsest kolmandik logopeedi nõustamisel. Põristas mõni mudilane ka paarkümmend aastat tagasi R-häälikut, aga sellist lõputuna näivat tööpõldu logopeedide-eripedagoogide erialal ei olnud. Teemaderingi on kaugelt laiem, kui vaid puuduvad häälikud.

LK 6

Jakob Peäske lubab tõestada, et fagott on üks äge ja kirklik muusikainstrument

13. märtsil alustab ETV-s kolmandat hooaega muusikasaade „Klassikatähed 2016“, kus kaheksa osaleja seas astub üles ka Saue valla noormees Jakob, kes naudib seda võimalust sajaga ja tunneb end telekaamerate ees mõnusaft.

LK 9

Volikogus 25. veebruaril

- Lääne-Harju politsei juhi ettekanne Politseitöö 2015/2016
- Tallinna linnapiirkonna jätkusuutliku arengukava heakskiitmine
- Saue valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava 2016-2027 kinnitamine, I lugemine
- Vallavara võõrandamine avaliku kirjaliku enampakkumise korras
- Saue Vallavolikogu 29. detsembri 2015 otsuse nr 83 „Vallavara võõrandamine avaliku kirjaliku enampakkumise korras“ muutmine
- Vallavara võõrandamine
- Maaüksuste munitsipaalomandisse taotlemine
- Maaüksuste munitsipaalomandisse taotlemine (alajaamade maa)
- Saue valla jäätmevaldajate registri pidamise põhimäärus
- Saue Vallavolikogu 27. detsembri 2007. aasta määruse nr 21 „Saue valla koerte ja kasside pidamise eeskiri“, Saue Vallavolikogu 27. detsembri 2007. aasta määruse nr 19 „Saue valla heakorra eeskiri“ ja Saue Vallavolikogu 29. novembri 2012. aasta määruse nr 21 „Saue valla kaevetööde eeskiri“ muutmine
- Saue Vallavolikogu 26. septembri 2013 otsuse nr 63 „Volikogu liikme, volikogu komisjoni liikme ja vallavalitsuse liikme tasu ja hüvitiste suuruse ning maksimise tingimuste kehtestamine“ muutmine
- Vallavanemale töötasu määramine
- Palgalise valitsusliikme töötasu määramine
- Palgalise valitsusliikme töötasu määramine

Uus töötaja – avaliku ruumi spetsialist Elina Kask

Erialalt olen urbanist ja linnaplaneerija. 2013. aasta kevadel sain bakalaureusekraadi Eesti Maaülikoolist maastikuarhitektuuri ja keskkonnakaitse erialal ning praegusel hetkel olen lõpetamas 2013. aastal alustatud õpinguid arhitektuuriteaduskonnas urbanistika erialal. Lisaks olen õppinud ka Saksamaal Bauhausi ülikooli arhitektuuriteaduskonnas.

Kooliväliselt olen vabatahtlikuna osa võtnud mitmetest põnevatest üritustest ning kaasa aidanud nende korraldamisel. Üks toredamaid ettevõtmisi, mille õnnestumisele olen kaasa aidanud, on Tallinna Arhitektuuri Biennaal, mida võib pidada Eesti arhitektuurimaastiku tippsündmuseks. Ajal, mil õppisin Tartus (2010-2013), olin aktiivne Eesti Maastikuarhitektuuri Üliõpilaste Seltsi juhatusel liige. Suvel 2015 läbisin oma tööalase praktika Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamumajandusosakonnas, kus tegin ülevaate riiklikult toetatud ürielarvamuste võimalikkusest Eestis.

Kokkuvõttes olen leidnud õpingute kõrvalt alati aja, et tegeleda millegi põnevaga. Kui aga kõik ülikooliga seonduv kõrvalt jätta, olen hoopiski suur ajaloo- ning raamatuhuviline. Olen aastaid tegelenud koorilaulmisega ning väärtustan omapäraselt Eesti disaini.

Viimase aja kõige põnevamaks ettevõtmiseks ning väljakutseks kujuneb kindlasti võimalus töötada Saue vallavalitsuses avaliku ruumi spetsialistina. Avaliku ruumi spetsialisti peamiseks ülesandeks on tegeleda kõigega, mis jääb väljapoole hooneid ning maju – olgu selleks siis pargid, haljasalad, mänguväljakud, veekogud või miski muu. Loodan, et oma ideedega ning senise haridustee käigus omandatud teadmiste kaudu suudan võimalikult palju panustada meid ümbritsevasse ruumi, et muuta seda senisest omapärasemaks, inimsõbralikumaks ning Saue vallale iseloomulikumaks.

SAUE VALLALEHT KODUVALD**Toimetis:**

Veskitammi tee 4, Laagri,
Saue vald, Harjumaa
tel: 654 1156, 525 4146
e-post: annely.sumre@sauevald.ee

**Reklaamisoov esitada e-posti
adressil reklaam@sauevald.ee**

Kohaliku ettevõtluse toetamise eesmärgil on Saue valda registreeritud ettevõtjatele reklaami esitamise vallalehes ca 50% soodsam.

PÄEVAKAJALINE**Sauevallakad ütlesid ühinemisele jah**

Sauevallakate osalus ühinemisküsitluses ei olnud väga aktiivne – kokku osales 11% Saue valla elanikest. Nende seas, kes internetis või küsitluspunktis kodukoha tuleviku teemal rääkisid, olid ülekaalus ühinemisplaani toetajad – 564 inimest ehk 66%. Märtsikuu viimasel päeval teevad ühinemisotsuse Saue, Nissi ja Kernu valdade ja Saue linna volikogud.

KADRI TILLEMANN
ühinemis-
läbirääkimiste
koordinaator

Kernu ja Nissi rahvas on samuti ühinemisplaani pari, Saue linna rahvas aga skeptiline

Kernu valla, Nissi valla, Saue linna ja Saue valla peale kokku käis hääletamas ligikaudu 3380 inimest, enamus neist – ligi 1800 – eelistas hääletada internetis. Keskmine hääletusaktiivsus nelja peale kokku oli 21%.

Kõige aktiivsemad olid Saue linna elanikud, sealseks osalusprotsendiks kujunes 41. Kernust käis hääletamas 17% ja Nissist 15% hääletusnimikirja kantutest. Kõige rohkem ühinemise pooldajaid oli Kernu vallas – sealkandis oli toetajaid 84%, järgnes Nissi 77%-ga. Saue linn oli ainus läbirääkivatest omavalitsustest, kus ühinemise vastased olid ülekaalus – neid oli 73% kõigist hääletamas käinutest.

Saue nime eelistajaid üle kahe kolmandiku

Nimehääletus kujunes üsna ootuspäraselt selliselt, et Kernu ja Nissi rahvas seas oli rohkem Lääne-Harju valla nime toetajaid ning Saue valla ja linna elanikele näis praeguse kodukoha nimi meelepärasem. Juba varem oldi ühinemisläbirääkimiste käigus kokku lepitud, et nimekõigimises saab otsustavaks see, kumb nimi kogu ühinemispiirkonnast rohkem toetust kogub. Kuna Saue nime toetajaid oli 1530 ja Lääne-Harjul 693, siis jätkatakse nüüd ühinemisplaanide pidamist Saue valla nimevalikut silmas pidades.

Volikogud teevad ühinemisotsused veel märtsikuus

Rahvaküsitluse lõppemisega said ühinemisläbirääkimistega seotud kohustuslikud protseduurid tihedale poole ning nüüd on aeg küps selleks, et volikogud otsustaksid, kuidas edasi. Praeguste

□ Kõige esimese arvamusevaldaja püüdis Laagris kultuurikeskuse hääletuspunktis kinni ka TV3 uudistekaamera. Sauevallakas Heiti oli ühinemise poolt. Ütles, et suurem on parem, investeerida saab rohkem ja paremaid spetsialiste-ametnikke palgata. Nimevariantidest pooldas härrasmees Saue valla nime

KOMMENTEERIB SAUE VALLAVANEM ANDRES LAISK

Küsitlustulemused ei pakkunud erilisi üllatusi. Kahjuks jäi osalemisaktiivsus tervikuna suhteliselt tagasihoidlikuks. Kõige suurem oli see Saue linnas, kus oli ka küsitluse andmetel ühinemisele suurim vastuseis, mis lubab järeldada, et esmajärjekorras tuldi hääletama vastu. Toetajaid ei õnnestunud samal määral aktiveerida. Samas kolmes omavalitsuses oli ühinemisele tugev toetus ja ka Saue linnas oli ühinemi-

se vastaseid vaid 30% kogu valijaskonnast. Kes täpselt olid need, kes valimas käisid ja milliseid sihtgruppe esindasid, peab veel võimaluste piires analüüsima. Kuna rahvaküsitluse läbiviimiseks seadus väga täpset regulatsiooni ei anna (erinevalt valimistest), siis võis ka valimispäeval kohata väga aktiivset ühinemisvastast agitatsiooni mõnes jaoksonnas otse valimiskasti juures.

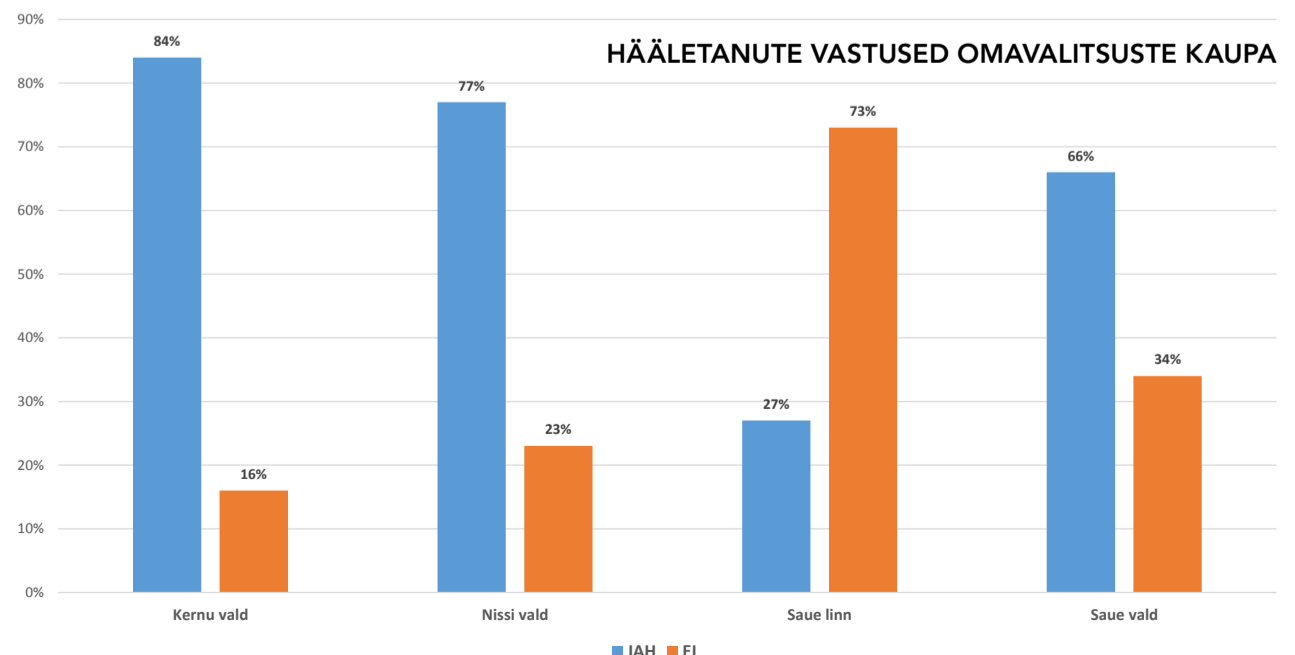
KOMMENTEERIB SAUE LINNAVOLIKOGU ESIMEES VALDIS TOOMAST

Selline küsitlustulemus Saue linnas ei tulnud üllatusena. Linnas toimus täiesti massiivne ühinemisvastane kampaania ning selle valguses ei ole imestada, et nii palju vastuhääli kogunes. Kurvaks teeb siinjuures see, et paljuski rõhuti täiesti alusetutele faktidele ning tekitati inimestes põhjendamatu hirme.

Aga kogu Saue valijaskonda vaadates moodustavad ühinemisvastased siiski alla kolmandiku. Nüüd on aeg linnavalinikel kõiki poolt- ja vastuargumente kaaludes otsustada, kuidas ja millest lähtuvalt volikogus 31. märtsil otsustada.

plaanide kohaselt toimuvad otsustavad volikogude istungid igal pool üheaegselt 31. märtsi pärastlõunal. Siinkohal on oluline märkida, et otsest kohustust

volikogu liikmetel hääletamisel rahvaküsitluse tulemustest lähtuda ei ole – seaduse kohaselt on need volikogu liikmetele soovituslikud. □

PLANEERIMINE

Päikesküla rajaja: „Unistusega inimesi kiputakse Eestis ükselt tagasi saatma.“

Kersti Männik tahaks oma Koppelmaa külas asuvale kinnistule luua väikse kogukonna, kus inimesed teineteise, looduse ja energeetikaga harmoonias elaksid, aga paraku on tabanud teda pigem vastasseisude kui toetuste voog.

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Männik on kinnisvaraarenduse valdkonnas tegutsenud üle kümne aasta, alustanud maakerina, hiljem olnud osaline suuremates arendusprojektides, 2000. alguses ostis ta omale Koppelmaa mõisa ja tükk-tüki haaval ka ümberkaudsed kinnistud. Naisel oli juba siis unistus rajada sinna omalaadne pisiküla, kus elupaiga saaksid rentida inimesed, kes on elus üksi jäänud, moel või teisel tõrjutudki, kes sooviksid kas ajutiselt või pikemalt valida elustiili, mis seab eesmärgiks vaimse kasvamise läbi looduse jõu ja teadmiste ning toetava koosseksisteerimise. Päikesekülaks nimetab ta seda ise.

„Selle kogukonna inspiratsiooniks on elustiil, mis kooskõlas loodusseadustega toidab nii vaimseid kui füüsilisi vajadusi, aitavad areneda ja terveneda nii elanikel individuaalselt kui ka luua harmoonilist atmosfääri. See küla oleks eeskujulik näide jätkusuutlikust kogukonnast, kus inimesi ühendab kõrgem teadlikkus. Terved, õnnelikud, jõukad ja vaesed inimesed elavad koos, olles eemal reostusest, müra, probleemidest ja kannatustest,“ kirjeldab Männik Päikeseküla kontseptsiooni.

10-miljoniline suurprojekt

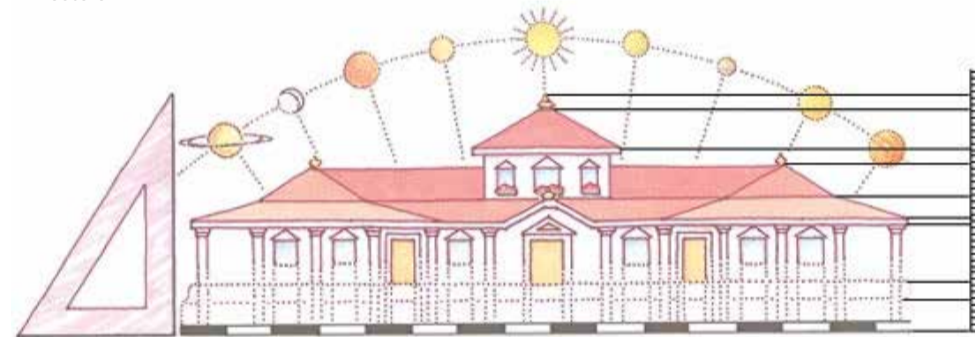
Koppelmaa mõisa kõrval oleva 150-hektarilisele kinnistule soovib Männik rajada kümme iseseisvat kompleksi. Igas neist ühine eluhoone, kus inimesed saavad rentida endale privaatse toa, samas on olemas ühine kogunemiskeskus, kus koos einestada, tegevustoad. Iga kompleksi juurde kuuluvad ka n-ö kodufarmid, kus kogukondlikult põldu haritakse ja mahedat majandamist au sees hoitakse. Kusjuures iga kompleks on planeeritud India iidsetel vedal põhinevat teadust, kosmose, looduse ja inimese vahelise koosseksisteerimise printsiibil. „Teeme selle projekti juures planeerimise faasis koostööd Maharishi Vedic University'ga, rakendamaks iidset ajurveda filosoofiat, kus energeetika ja vaimsus töötavad kooskõlas. Selle juurde kuuluvad ka jooga ja meditatsioon, aga eelkõige on see unistus vaimsus tasakaalustavast keskkonnast, toetavast ja hoolivast kooselamise võimalikkusest,“ räägib Männik.

Lisaks kümnele elukompleksi rajamisele tahab Männik renoveerida ka mõisahoonet ja mõisapargi, sinna võiks tulla tema unistuse küla kogunemiskeskus, kunsti- ja muusikastuudio, muuseum, raamatukogu, kohvik, hotell, spordi- ja tervisekeskus. Kõik see ehitatud loodusega kooskõlas, tervislikest ehituslahendustest uuenduslike infrastruktuurivõimalusteni. Projekti eelarveks nimetab Männik 10 miljonit eurot, see tuleks osaliselt omavahenditest, investoritelt ning eurotoetustena. Plaanide kohaselt võiksid esimesed majad püsti olla 2020. aastal ja siis minnakse edasi etapiti.

Planeering näeb ette, et elupaiga saaks Päikesekülaks umbes 250 inimest. Elanikena näeb Männik osalt eakamaid inimesi, kes on näiteks lähedase kaotanud ja kellel sellises kogukonnas elamine võimaldaks end tunda vajalikuna

□ Kersti Männik soovib oma Koppelmaa külas asuvale kinnistule rajada Päikeseküla üksikutele inimestele

Oma plaani vallamajas tutvustades on Männik

saanud pigem umbusu osaliseks.

ja kogukonda kuuluvana. Või ka neid, kes on teisel põhjusel üksi, aga mingil perioodil vajaksid keskkonnavahetust või eemaldumist. „Kui palju on meil Eestiski üksinduses elavaid inimesi! Võibolla tõesti tänane 75+ elanikkond ei ole sihtrühm, aga minuvaned, üle 40- või 50-aastased tuttavad on mulle öeldud, et tee valmis, me tuleme sinna elama, just sellist asja vaja ongi,“ usub Männik, et sellisele eluvormile on oma sihtturg täitsa olemas.

Ei ole toetust leidnud

Oma plaani vallamajas tutvustades on Männik saanud pigem umbusu osaliseks. Ta on käinud ideed tutvustamas volikogu maakomisjonis, ka Koppelmaa külaseltsis, aga kaasamõtled on olnud pigem skeptilised. „Ega meil Eestis ei usu keegi midagi, eriti kui on tegemist millegi tavapärasest erinevaga. Kui keegi tahab midagi teistmoodi teha, siis esimene reaktsioon on ikka, et see ei hakka tööle. No muidugi ei hakka, kui ei lasta proovida,“ leiab Männik.

Talle on öeldud, et sel projektil puudub avaliku huvi aspekt. Männik ei saa aru, kust see avalik huvi algab või lõpeb. Et kas 100 meetrit Koppelmaa mõisast või on selle all mõeldud tervet Saue valda või kogu Eestit? Või et kui ta tooks kirja 1000 toetusallkirjaga, kas siis oleks

avaliku huvi komponent täidetud?

Ka on öeldud talle, et selliseid suuri põllumassiivide tuleb säilitada ja sinna ehitusõigust ei saa. „Aga ma ju ise selle suure põllumassiivi omal ajal matükikesi kokku ostes löin. Sellisema idee jaoks. Muidu seda poleks ju olnudki. Ja peale selle on planeeringus ehitusõiguse alla kavandatud vaid 10% kogu maast, ülejäänul põhimõtteliselt hakatakse põllumajandusega tegelema. Erinevalt praegusest olukorrast, kus need kinnistud ei ole maaharimise mõttes üldse kasutusel,“ imestab Männik.

Talle on öeldud, et selline projekt ei hakka nagunii tööle, sest varasemad sarnased ideed ei ole realiseerunud. „Aga kas keegi vaatab asjade taha? Võibolla jäi mõni idee teostamata sellepärast, et tuli majanduskriis või hüppasid partnerid alt ära. Kõike ei saa niimoodi mustvalt vaadata. Muidugi, ei saa ka mina 100% tulevikku ennustada, aga seda ei suuda keegi. Aga ma ei tegutse ju maksimaksja rahaga, kui keegi kõrbe, siis mina,“ leiab Männik.

Männiku jaoks on see elustiiliprojekt ehk idee, mida ta on aastaid oma peas küpsemaks timminud. „Mulle on öeldud ka, et tegelikult ajavat ma siin suurte sõnade ja kontseptsioonide varjus tavapärasest põllupealset kinnisvaraarendust. Ma võin küll kinnitada, et minu jaoks ei ole see tavapärase äriprojekt. Ma oleksin rahul, kui see ennast nullis hoiaks, mingit tootlust ma ei ootagi. Samas ei ole see ka puhtalt mingi heategevuslik projekt. Mina usun, et selline eluvorm on vajalik ja jätkusuutlik,“ kinnitab Männik.

Ja ta ei saa päris hästi aru, miks inimesel ei lasta omaenda maal omaenda rahaga oma unistust teostada. □

Ehitusministusi saab ellu viia koostöös kogukonnaga

Saue valla üldplaneeringus on kokku lepitud teatud põhimõtted ja reeglid ning neid ei saa ilma olulise põhjenduse ja avaliku huvita ignoreerida.

Tõsi, avaliku huvi mõistet ongi raske defineerida. See võib olla seotud avaliku ruumi arendamisega, lisanduvate töökohtade või teenustega, peaks olema mingisugune nähtav kasu vallaelanikule või loodusele ja keskkonnale.

Saue valla üldplaneering lubab hajaasustuses ehitada kuni kolmeseid hoonetegruppe. See põhimõte on kirjas ka Harju maakonnaplaneeringus ja seda on peegeldatud valla üldplaneeringus. On lubatud näiteks kolm üksikelaanum kolmele perele, see on optimaalne keskkonna- ja majanduslik koormus – kolme maja peale ei ole vaja rajada ühisveevärki ja kanalisatsiooni, piisab ühest juurdepääsustest jne.

Antud juhul tahetakse ehitada mitte üksikelaanumid, pigem on need korterelamud, kus kolme pere asemel hakkab elama ligi 50 inimest, mis ei ole kooskõlas üldplaneeringuga.

Ka on tulenevalt juba 2002. aastal kehtestatud Harju maakonna teemaplaneeringust Saue valla üldplaneeringus sätestatud, et suuri põllumaa-alasid ei ole lubatud reeglina hoonestada. Põllumaid tuleks kasutada siiski põllumajanduslikuks otstarbeks, omandiõigusest tuleneb omanikul ka kohustus hoida oma vara korras ja selle eest hoolitseda, seista hea, et põllumajanduslik kasutusfunktsioon säiliks. Kõne all oleva detailplaneeringuga soovitakse rajada asustust, mis on hajali mõõda põllumaid ja toob kaasa liiga suure elanike arvu.

Need on kaks peamist põhjust, miks Saue vallavalitsus asus seisukohale detailplaneeringut mitte algatada. Et siiski aidata omanikul oma vara parimal moel kasutada, soovitas vallavalitsus keskenduda Koppelmaa mõisakordatagemisele ja kasutuselevõtule näiteks turismikeskuseks. Mõisa oleks võimalik rajada kuni 1000 m² ehitusaluse pinnaga majutusasutus, selline asi oleks väga tere tulnud. Hoonestus oleks kompaktselt ühes kohas koos, mitte pudistatud põldude peale laiali.

Inimesed kipuvad unustama, et ehitusõigus ei ole inimõigus. Iga ehitustegevus on tehiskeskkonna loomine ja sellega kaasnevad paratamatult majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnamõjud ning neid ongi vaja reguleerida nii kohalike kui riiklike planeeringudokumentidega. Inimesed peaksid omale maad soetades aru andma, et igale maalpile ei saagi ehitusõigust. Loogiliselt mõtleb kinnisvaraarendaja teeb kõigepealt kindlaks maatüki kasutusvõimalused ja alles siis ostab selle ära.

Jah, kümmekond aastat tagasi buumi ajal jagati mõnikord ehitusõigust liiga kergekäeliselt, aga see oli pigem omavalitsuste tolaegne kogenematus, mitte pahatahtlik suhtumine meie ühistesse varadesse. Põllumaad ei ole ju strateegilises mõttes vaid omaniku vara, vaid kogu Eesti väärtus, sest iga riik peab vajadusel oma rahva ära toima. Ehitustegevus peaks jääma sinna, kus see on seadustega ette nähtud. Ja kui inimesel on kas omandatud või päritud põllu- ja metsamaid, mida ei saa hoonestada, siis tuleks need maha müüa ja soetada kinnistud ehitusõigusega kaetud piirkondadesse.

Mis puutub unistustesse, siis planeerimise ja ehitamise valdkonnas ei saa paraku lähtuda iga maaomaniku unistustest, nii jõuaksime üsna ruttu absurdini. Et asi toimiks, peab olema ühiskondlik kokkulepe ja selleks ongi üldplaneering. Kõne all olev unistus on suunatud vallavalikogusse otsustamisele, volinikel on lisaks keeldumisele loomulikult õigus teha ka üldplaneeringut muutev otsus, kui nad näevad seal piisavalt põhjendatust ning avalikku huvi.

KALLE PUNGAS, ABIVALLAVANEM

SAUE VALLA AMETLIKUD PLANEERINGUTEATED

DETAILPLANEERINGUTE AVALIKUD VÄLJAPANEKUD

Saue Vallavalitsus võttis 1. märtsi 2016 korraldusega nr 171 vastu ja suunas avalikustamisele Vanamõisa külas **Jalaka tee 4 // Paju tee 40, Jalaka tee 2//Välja tee 13, Vahtra tee 1 // Välja tee 15, Paju tee 44 // Vahtra tee 4, Vahtra tee 2//Välja tee 17, Paju tee 46, Välja tee 19, Välja tee 21, Välja tee 23, Toominga tee 1 // Välja tee 25** kinnistute ja lähiala detailplaneeringu. Detailplaneeringuga kavandatakse Vanamõisa külas (Välja elamurajoonis) Välja tee, Jalaka tee, Paju tee, Toominga tee ja Vahtra tee vahelisele maa-alale elamuala rajamist. Kokku planeeritakse 27 eluaseme rajamist. Juurdepääs planeeritava alale hakkab toimuma Tallinna ringteel mööda Välja teed. Planeeritav maa-ala asub kümnel maaüksusel. Käesolev detailplaneering näeb ette kinnistute jagamist üksikelamute, kaksikelamute, ärimaa ja haljasala kruntideks. Saue vald omandas Saue Vallavolikogu 30. jaanuari 2014. aasta otsusega Vanamõisa külas Välja elamurajoonis 11 ärimaa sihtotstarbega kinnistut, millest 10 kinnistut kavandatakse ümberkruntida. Kokku kavandatakse 20 krunti, neist 5 üksikelamukrunti, 11 kaksikelamukrunti, 1 ärimaa krunt ning lisaks kavandatakse 3 haljasmaa krunti riigimaantee ja raudteega puhtvertsooni loomiseks. Planeeringuala ümbritsevad olemasolevad tänavad.

Tänavavõrku ning liikluskorraldust ei kavandata käesoleva planeeringuga muuta. Lahendatud on kruntide tehnovarustus, esitatud servituutide vajadus, määratud haljastuse ja heakorrastuse nõuded. Maa-ala vahetus läheduses on olemas kogu vajalik taristu tehnovarustusega liitumiseks. Planeeritava maa-ala suuruseks on ca 6,0 ha ning planeeringuala on hoonestamata.

Saue Vallavalitsus võttis 1. märtsi 2016 korraldusega nr 170 vastu ja suunas avalikustamisele Ääsmäe külas moodustatava **Kasemärja** maaüksuse detailplaneeringu. Detailplaneeringuga kavandatakse Ääsmäe külas jätkuvalt riigi omandis olevale maa-alale (EHAK kood 9794) liitsihtotstarbega 50% elamumaa ja 50% sotsiaalmaa (ühiskondlike ehitiste maa) katastriüksuse moodustamist ning ühe kuni 2-korruselise sotsiaalhoone ja seda teenindavate kõrvalhoonete rajamist. Planeeritavasse hoonesse kavandatakse rajada teenuskeskus koos sotsiaal- ja munit-sipaalkorteritega ning sotsiaalhoolekandeks vajalikud ameti- ja abiruumid. Saue Vallavolikogu 24.09.2015 kinnitas määrusega nr 19 Saue valla arengukavaga aastateks 2015-2022 (2026), mis näeb ette Saue vallas uue sotsiaal- ja elamuhoone ehitamise või olemasoleva renoveerimise. Planeeritavas sotsiaalhoones hakatakse

pakkuma lõunapiirkonnas vajalikke sotsiaalteenuseid ning elamispingu toetustvajavatele isikutele. Nimelt, arengukava punkt 7.1 Sotsiaalhoolekanne ja – teenused, sätestab, et tingimused olemasolevates sotsiaalkorterites ei vasta kaasaja nõuetele, vajalik on välja arendada sotsiaalamispinnad (sotsiaalkorterid) lõunapiirkonda teenindavatele töötajatele. Vald kavandab ehitada majutuseks vajaliku peahoone, kuhu planeeritakse arvestuslikult kokku ka ca 20 sotsiaal- ja munitasipaalkorterit. Planeeringuala põhjapoolsesse külge hoonestusala vahele jäetakse vaba ca 31 m laiune maa-ala elanikele aiamaa kasutamise võimaldamiseks. Planeeringuala lõunapoolsesse külge on planeeritud 25-kohaline autoparkla. Detailplaneeringuks taotletav maa-ala asub Ääsmäe külas 11402 Ääsmäe tee ääres tiheasustusalal. Tegemist on hoonestamata maa-alaga. Moodustav maaüksus piirneb Kõrgemäe, Kasemetsa ja Salu tn 17, 19, 21, 23 kinnistutega. Planeeringuga on lahendatud juurdepääsud planeeritavale alale, tehnovõrkude varustus ning on määratud keskkonnanakitselised abinõud. Planeeritav maa-ala piirneb varem välja ehitatud infrastruktuuriga küla keskusega, sh on võimalus liituda ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga. Juurdepääs planeeringualale nähakse ette Ääsmäe

teelt. Planeeritava maa-ala suurus on ca 1,5 ha. Kehtestatud detailplaneeringu alusel taotleb Saue vald munit-sipaalomandisse Ääsmäe külas asuvat Kasemärja maaüksust sotsiaal- ja elamuhoone rajamise eesmärgil kohalikule omavalitsusele pandud kohustuste ja Saue valla arengukavas püstitatud ülesannete ning eesmärkide täitmiseks.

Detailplaneeringute avalikustamine toimub **14.03.2016 kuni 27.03.2016** kella 8.00-16.30 (kolmapäeviti kuni 18.30-ni ja reedeti kella 14.00-ni) Saue vallamajas, Veskitammi 4, Laagri alevik, kus on võimalik tutvuda kinnistute detailplaneeringute materjaliga. Avaliku väljapaneku kestel on võimalik tutvuda detailplaneeringute jooniste ja seletuskirjaga elektrooniliselt valla veebilehel.

Saue valla territooriumil veebruaris 2016 kehtestati järgmine detailplaneering:

Saue Vallavalitsus kehtestas 16.02.2016 korraldusega nr 123 Alliku külas **Kurrajõe** (72701:002:0491) kinnistu ja lähiala detailplaneeringu. Detailplaneeringuga kavandatakse kinnistu jagada 22-ks elamu-, tootmis-, transpordi-, maatulundus- ja sotsiaalmaa (üldkasutatava maa) sihtotstarbega krundiks, millest 17 krunti kavandatakse üksikelamute ja abihoonete püstitamiseks, 3

transpordimaa krunti juurdepääsude tagamiseks, 1 tootmismaa krunt alajaama tarbeks, üks üldkasutatava maa sihtotstarbega krunt, mis jääb haljasalaks ning üks krunt jääb jätkuvalt maatulundusmaa sihtotstarbega. Elamumaa kruntidele on lubatud ühe üksikelamuni ning kahe abihoonete rajamine. 16 elamumaa krunti on planeeritud suurustega on 1 500-3100 m². Üks elamumaa kinnistu hakkab koosnema kahest katastriüksusest, millest väiksem (4 126 m²) on elamumaa sihtotstarbega, kuhu kavandatakse ühe üksikelamuni ja abihoonete rajamist ning suurem (ca 2,58 ha) jääb maatulundusmaa sihtotstarbega, kuhu ehitusõigust ei määrata. Lahendatud on juurdepääsuteed ning kruntide tehnovarustus, esitatud servituutide vajadus, määratud haljastuse ja heakorrastuse nõuded. Planeeritav maa-ala suuruseks on ca 8,3 ha.

Saue valla territooriumil veebruaris 2016 detailplaneeringuid ei algatatud.

Detailplaneeringute korraldustega ning otsustega on võimalik tutvuda valla veebilehel: <http://sauevald.kovtp.ee/et/detailplaneeringud>

Lähemat informatsiooni saab planeeringute spetsialistilt Maili Metsaotsalt 654 1157 maili.metsaots@sauevald.ee

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVALIK MENETLUS

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena **Alliku küla Saueaugu tee 2** (katastritunnus 72701:002:2074, 2812 m² elamumaa) kinnistule lähtuvalt kehtivast detailplaneeringust (AS EA RENG töö nr 687) muutes kahe mitteeeluruumi kasutusotstarbe eluruumideks ning kavandades täiendavalt neli parkimiskohta.

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena **Vanamõisa külas Karavanipark** (Vabaõhukeskuse tee 18) (katastritunnus 72701:001:1182, 30% ärimaa ja 70% transpordimaa) kinnistule lähtuvalt kehtivast detailplaneeringust (Arhitektibüroo Pind OÜ töö nr T15-01) suurendades hoonestusala kuni 10% ulatuses esialgsest lahendusest.

Hoonestusala kavandamisel Tutermaa-Vanamõisa tee kaitsevööndisse ja/või detailplaneeringu kohasesse tee nähtavuskolmnurka kooskõlastada ehitusprojekt Maanteeametiga ning elektripaigaldise kaitsevööndisse kooskõlastada Elektrilevi OÜ-ga.

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena **Jõgisoo külas Nõlvaru 1** (katas-

tritunnus: 72703:002:0124; 1230 m² elamumaa), **Nõlvaru 2** (katastritunnus: 72703:002:0125; 1214 m² elamumaa), **Nõlvaru 3** (katastritunnus: 72703:002:0126; 1200 m² elamumaa), **Nõlvaru 4** (katastritunnus: 72703:002:0127; 1200 m² elamumaa) ja **Nõlvaru 5** (katastritunnus: 72703:002:0128; 1200 m² elamumaa) kinnistutele lähtuvalt kehtivast detailplaneeringust (arh. Mart Ader töö nr

05/01) määrates üksikelamute mandsardkatuste kaldeks 25-80° ja suurendades üksikelamute lubatud kõrgust 10% ulatuses (kuni 9,9 meetrit).

Lähemat informatsiooni saab ehitusnõunikult Kalle Normannilt 654 1135 kalle.normann@sauevald.ee. Ettepanekud ja arvamused esitada hiljemalt 2 nädala jooksul Saue Vallavalitsusse (Veskitammi tn 4, 76401 Laagri alevik; info@sauevald.ee)

VALLAKODANIK ARVAB

Ei saa olla rahul pingita bussipeatusega

Olen bussidega üsna palju mööda linna ringi sõitnud, aga pole kuskil näinud ilma pingita bussiootepaviljoni. Meil Laagri alevikus on juba umbes pool aastat selline bussipeatus.

RAIMO MÄNNIS
Redise tänava elanik

Inimesed pahandavad: üks pätt on istme ära varastanud, mis lotstarbeks seda küll vaja võis minna? Mul on jalad haiged, enne sai siin istuda. Istet ikka veel pole! (Küllap umbes selliseid ütlemissi on olnud teisigi.)

Need kolm lauset pole minul kiisu pärast välja mõeldud, vaid bussipeatuse kuulnud. Kuigi ma ise olen ka 84-aastane ja vajaksin seda istet. Paviljoni ligidal on küll üks pink, aga sel pole katust ja ta on kogu aeg märg, pealegi on istuvatele bussiootajatele vaja mitte ainult vihma-, vaid ka tuulevarju.

Umbes kuu aega tagasi helistasin ma vallamajja selle probleemiga. Kõsisis ametnikku, kes liiklusküsimustega tegeleb (nime ei mäleta). Tema ütles, et see pink otsustati ära võtta, kuna joodikud tavatsevad selle koha peal alkoholi tarvitada ja et me arva-

tame seda asja koos vallavanemaga. Kuna nii palju aega on mööda läinud, siis ilmselt otsustati see iste ära jätta. Millega ei saa rahul olla.

Koduvald nr 2 ühes artiklis oli juttu, et kolmandik valijatest on pensionärid. Nii et joodikuid selle pingi äravõtmisega kimbutades karistame ühtlasi ka neid valijaid. Nende poolehoidu on aga vallale minu meelest vägagi vaja. Seda oksa ei saeta, mille peal istutakse.

Bussipeatuse taga on värskest ehitatud vägev puhkepark mitmete istmetega, vallatulemuste võimekuse kaalukas näide. Kahjuks on selle olulise olematu pingi näol ka võmetuse näide olemas. Joodikud käivad nüüd nende pargipinkide peal joomas, kas needki pingid üles kiskuda? Vihmaga jooksevad nad paviljoni katuse alla püstijalu jooma, kas seegi üles kiskuda?

Bussipeatustes on alkoholi tarvitamine lausa seadusega keelatud. Politsei võiks aeg-ajalt joodikuid kimbutamas ja trahvi tegemas käia. Või kui temal pole aega tema arva-

tes tühistes asjade peale, siis on ju olemas selline institutsioon nagu abipolitsei. Leiduks kindlasti noori aktiivseid karskeid mehi, kes korra taastamisel meelsasti kaasa lööks.

Mingi mõistlik lahendus tuleks sellele piinlikule probleemile igatahes leida, enne kui ta mõne suurema kella külge satub.

Kommenteerib vallavanem Andres Laisk

Valda on läbi aegade ikka pööratud küsimustega, mis otse või kaude

seostuvad aleviku „viie valvejoodiku“ ja nende sõpradega. Muuhulgas on probleeme tekitanud ka see, et nad on hõivanud bussipeatuse pingi, vähe sellest, nad ka erineval moel risustavad seda, magavad seal ning keegi, kes päriselt bussi ootab, ei saa kokkuvõttes seetõttu peatust kasutada.

Nii otsustasimegi ühe konkreetse vallalaaniku ettepaneku peale pingi sellest paviljonist kõrvaldada. Et saaks vähemalt tuulevarjus seista, kotti toetada ilma, et peaks n i m e t a t u d kontingendiga „kabiini“ jagama. Ilmselt jääb antud küsimus üles ajatult või kuni hammasrataste vahele jäänud seltskond siitilmast lahukub. Aidata oleme neid proovinud

mitmel moel, ei ole õnnestunud. Jätkuvalt otsime neile kohta, kus neil nurga taga mõnusam oleks, aga pood ja peatus tõmbavad. Politsei ja turvafirma sagedasemad patrullid on ainult hetkeline leevendus.

Kui me täna paneme pingi tagasi, siis võin üsna kanget müri võtta, et nädala jooksul kirjutab keegi ja palub selle sealt jälle ära võtta. Head lahendust siin ei ole. Seetõttu arvan, et jääb nii, nagu on ja istuda soovivad saavad seda teha peatusest väljas olevatel erinevatel istepinkidel, mida püüame järjest juurde tekitada. Vähemalt on värske õhk. Eriti suvel näeme me muidu taas seda peatust nagu kanakuuti, kus õrrel neli joodikuid üksteisel patsu löövad, maha stilitavad ja „limonaadi“ maitsevad. Kui oleme leidnud neile teise koha, mille nad omaks võtavad, siis paneme ka pingi tagasi.

Aga täna, et selle teema pärast südant valutata. Ja kui kellelgi on mõni hea mõte töötavast lahendusest, kuidas olukorda paremaks muuta, siis see on alati oodatud. ■

TÄHTPÄEV

Hüüru eakad proudad on koos klubitanud juba 15 aastat

Juubelipidu peeti Hüüru mõisas - majas, mis on Hüüru proudade jaoks olnud kooskäimise kohaks ja teiseks koduks kõik need aastad.

KV
KODUVALD

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Hüüru mõisa saal oli sel veebruarikuu reedel triiki külalisi täis: pikad laudad proudade endi nikerdadud keeleheaga, mitmest suust pidulikku sünnipäevapäevõnu, aga vaat et kõige tähtsam roll oli ses piduses pealelõunas hoopis laulmisel. Kohe sünnipäeva alguses tervitas külalisi klubilistest endist koosnev kuune naisansambel, kelle „laulu sisse mineku“ energia oli tajutat ka teisest saali otsast. Sellist lavanautimist, omavahelist

klappi ja kooslaulmise lusti ei näe väga tihti proffide esituseski.

Lisaks olid kohale kutsutud ka muusikud ukuleledega, laiali jaotati lauluraamatud ja kell kolm pealelõunal võeti terve saaliga üles kõik tuttavad viisid. See kooslaulmine võib vabalt olla vanema põlvkonna vitaalsuse ja elurõõmu sisemiseks vedruks. Kõik need kuldses eas proudad nii Ääsmäelt, Laagrist, Vanamõisast (neis tegutsevad teised „kolleegidest vanaprouad“) kui ka sünnipäevalised ise haakusid esimest salmist ja jaksasid viimase noodini. Parafraseerides tuntud ütlust: kui see ongi vanadus, siis sellist vanaduspõlve ei peaks keegi pelgama.

☐ Külalistele jaotatud laululehtede abiga võttis viisi üles terve saalitäis rahvast

15 aastat läinud ruttu, tulime nüüd mõisa kokku sünnipäeva tähistama, sõprussidet kinnitama.

Alustame algusest...

15 aastat möödab ajast, mil beebi sündis selles majas, Sügiskuld tal pandi nimeks, seda ei saa panna imeks. Ei me tundnud Ääsmäe naise ega pihlamarjakesi, aga Saue vallas nüüd toimetame üheskoos. Innustas meid Pihlamari, meie kannul tal kui vari, Ääsmäe Sügis andis hoogu, tundsime energiavoogu. Nüüd Sügiskuld on teismeline, aga ikka kullaline. Kõige ees on Endla Mai, talle teeme ikka pai. Tema meid siin ärgitab, meeoleolu kergitab. Rahapada valvab Ene, igas asjas virgakene. Liis me ellu kunsti toob, elu kaunimaks nii loob. Koos meil käivad siputajad, viisikangaveeretajad, näpukeste liigutajad, jutulõnga keerutajad. Käinud me ka mitmel reisil – kodu kui ka välismaal, kuid ses osas Sügisega võistelda me küll ei saa. Saatjaks meil on rõõmus meel kõikjal, kuhu viib me tee: Aura, Aqua, Pärnu veed – ikka meelitavad need. Jagage nüüd meiega rõõmsat tuju, laulge kaasa, siis ka tulevikus veel jätkub meie ühistee.

Marju Pomerants ja Ene-Mall Leiten

☐ Aino annab üle sünnipäevakallistuse Vanamõisa klubi poolt

☐ Hüüru naisansambel, kelle „laulu sisse mineku“ energia oli tajutat ka teisest saali otsast

☐ Naisteklubi esiproua Mai Endla sai sünnipäeva tähistamise peol vist küll aastajagu kallistusi külalistelt kätte. Elju Vakkermann Laagri eakate naiste seltsist tervitas naaberküla naise juba traditsiooniliselt oma tehtud luuletusega

KÜLAS TOIMUB

Tuhinat täis aeg on algamas

Ääsmäekad kohe ei saa muudmoodi, kui tegutsedes, uusi mõtteid ja ideid genereerides, katsetades. Kõike tehakse ikka seepärast, et endal on huvitav ja siis tahaks seda ju ka teistega jagada. Seepärast sai siis selgi aastal juba kolmandat korda turismimessist osa võetud.

AVE KRUUS
Ääsmäe
külakogu

Mess on just õige koht enda näitamiseks ja oma tegevuste reklaamimiseks. Messil oleme suutnud igal aastal inimesi üllatada mõne põneva asjaga, nii ka sel aastal. Et endal igavaks ei läheks ja saaks oma ammu mõeldud unistused täide viia, on ju vaja kaasata rohkem erinevate huvidega inimesi. Mõeldud, tehtud. Seekord valmisid Ääsmäe külakogul uued ja põnevad turismi- ja külastuspaketid koostöös Ääsmäe, Tagametsa ja Jõgisoo kenade kodusade omanikega, Kuristu miniloomaia, Helga Taimeiaia, Elja Tarkusteaia, Kernu mõisaga ning Saue mõisa endise giidi Reelika Lepikuga.

Koostöös Kuristu miniloo-

maiaga on meil pakkuda põnev seiklusi täis päev Ääsmäel. Milleks minna Tallinna loomaaeda ning lõbustusparki, kui see kõik on meil olemas siinsamas omas külas? Päeva saab alustada Kuristu miniloomaia loomade päitamisega ning sealt liikuda edasi vaid 2 km kaugusel olevasse seiklusparki, kus on võimalik mütata oma isu täis. Kui kõht seepeale tühjaks läheb, on külaplatsil võimalus mõnusalt piknikku pidada. Peagi on ju saabumas lasteade lõpupeod ja klassiekskursioonide ajad ning selline seiklusi täis päev jääb lastele kindlasti pikaks ajaks meelde. Kui sul huvi tekkis, võta ühendust Kuristu miniloomaiaiga <http://kuristu.ee>.

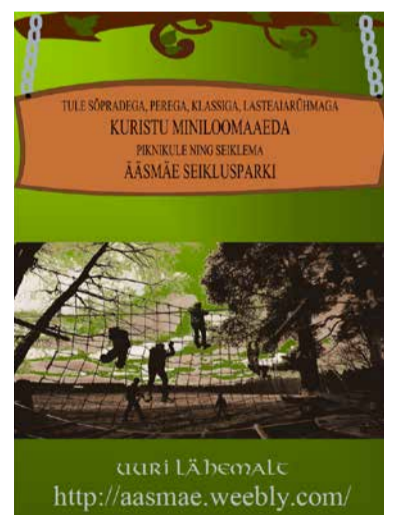
Kuna möödunud aastal oli väga populaarne Saue valla mõisate tuur ning paljud ei mahtunud meie 120+ külastaja hulka, siis teeme ka sel aastal ajalohuvilistele mõisate

tuuri, aga et asi üksluseks ei muutuks, otsustasime seda teha “ühendatud Saue valla nimel” ehk seekord külastame lisaks osadele Saue valla põnevamatele mõisatele ka Saue linna, Kernu ning Ruila mõisa. Soovime, et tuur jääks siiski eksklusiivseks ettevõtmiseks ning kvaliteedi tõstmise nimel on seekord planeeritud reis ajalukku ette võtta vaid ühe bussitüüpi rahvaga. Sellel teekonnal saadab meid giid Reelika Lepik, kes pajatab põnevaid lugusid mõisatest.

Lisaks mõisate tuurile pakume aiandushuvilistele toredat ringsoitu Jõgisoo, Tagametsa ja Ääsmäe kaunimates kodusades koos Kodukirja lisa Aed peatoimetaja Eva Luigasega. Võimalus näha südamega kujundatud lihtsaid ja ilusaid koduseid aedu koos nende loomise lugudega tublidelt perenaistelt meestelt ning kuulda juurde nõu oma ala asjatundjalt on ilmselt iga

aiasõbra unistus. Selle vahva tuuri lõpetame Helga Taimeiaias, kust on võimalus endale ka aeda mõni uus taim soetada. Helga Taimeiaia perenaine Ülli-Riina Sildnik jagab meelstasti infot taimede ja nende hingeelu kohta. Samuti on võimalik kosutada ennast Elja Tarkusteaia Päikesekohvikus. Mõisate ja kodusade tuur on mõlemad pea terve päeva kestvad üritused ning vahepeal pakub väikest kohvipausi Külalplatsi kohvik oma koduste küpsetistega. Kuna pool tuuridele minevatest bussidest on juba täitunud, tasuks kärke olla ja oma soovist teada anda Ääsmäe küla kodulehel tuuridele registreerides <http://aasmae.weebly.com/>.

Kinosõpradele pakume augustis-septembris autokinos vaatamiseks põnevaid filme. Kinoskäik on ju iseenest tore, aga kui saab tulla vaatama filmi suurelt ekraanilt oma autoga, keerates autoradio heli põhja,

LISAKS ON VEEL TULEMAS

7. mai kohvikuõhtu Kate'i ja Tõuniga
5. juuni kevadlaad
22. juuni pöörane jaanituli
23. juuli Ääsmäe ja Tagametsa külade juubeliürituse raames külade kokkutulek
19. august autokino külalplatsil aasmae.weebly.com/
www.facebook.com/aasmaekyla/

lastes istme alla, võttes välja termose kuuma joogiga ning hea võileiva – on see ju veelgi ägedam. ☐

HARIDUS

Üha enam lapsi vajab logopeedi abi

Saue valla ühes lasteaias on 140 lapsest kolmandik logopeedi nõustamisel. Kindlasti põristas mõni mudilane ka parkümmend aastat tagasi R-häälikut ja teine susistas S-i, aga sellist lõputuna näivat tööpõldu nagu täna logopeedide-eripedagoogide erialal ei olnud. Teemadringki on kaugel laiem, kui vaid puuduvad häälikud.

Perepildi pealt vaatab vastu ontliku moega heledapäine 6-aastane. Pea viltu, blond tukk paipoisilikult vasakul, käed armsasti lõua all. Üldse ei usuks, et temast vanematele mingit muret oleks.

Tegelikult on Joosepi* ema-isa aastate jooksul oma last näinud selili põrandal lamamas ja edasi liikumast keeldumas. Hoidnud lasteaeda järele minnes hinge kinni, et mine tea, mis pahandusega laps sel päeval hakkama on saanud – alles see oli, kui kaaslastele käega virutas ja teist hammustas. Kaks lasteaeda keeldusid koguni last vastu võtmast.

Alguses arvasid vanemad, et ju need on sellised 2-3-aastase jonnihood. Vahel isegi vihastasid, vahel lasid lapsel end lihtsalt tühjaks nutta. Tõsi, natuke murelikuks tegi, et poiss suurt ei rääkinud. Veel kolmeseltki ütles vaid üksikuid sõnu, lauseid oskas moodustada vaid paari-kolme-sõnalisi. Aga peale mitut logopeedi juures käiku öeldi, et ei ole hullu midagi, laps areneb ja küll see jutt ka tuleb.

Puuduvad sõnad viisid kaklusteni Esimesed tõsised signaalid tulid siis, kui Joosep lasteaia käima hakkas. Õpetajad tulid üsna ruttu ema-isa jutule, et poiss vajaks abi. Näiteks oli rühmas komme esmaspäeva hommikuti lasteaikaaslastele oma nädalavahetusest rääkida, Joosepi igast keharakust oli näha, et ta nii tahaks... aga sõnad ei tule. See ajas poisikese endast välja, pahuraks, enesehinnang muutus hapramaks. Nii juhtuski, et kui mõni laps veel paar narrivat kommentaari Joosepi suunas lendu lasi, siis ei osanud õnnetu poiss muud meele reageerida, kui kätega rääkima hakates. Ka kimbutasid teda keskendumisraskused, ema ütleb, et vahel oli tunne, et kodus oleks nagu kaks erinevat last. Ühel hommikul tõuseb poiss üles, saab kenasti aru, et tuleb riidesse panna või laua taha sööma tulla, teisel hommikul käitub täiesti ebaadekvaatselt, paneb endale piüksid pähe, ei reageeri millelegi.

Vanematel tekkis hirm, et äkki on tegemist autismiga. Õpetajate soovitusel pöördusid vanemad lastehaigla juures tegutsevasse Laste Vaimse Tervise Keskusse. Kuigi alguses tuli mitmeid äraütlevaid vastuseid, ei jätnud ema jonnki ja lõpuks õnnestus Joosepile vastuvõtuaeg saada. Terve ööpäeva tegelesid temaga erinevad spetsialistid: psühholoog, logopeed, eripedagoog. Ja lõpuks küsiti, et kus te ometi enne olete olnud, ammu oleks pidanud lapsega tegelema hakama.

Autismi siiski ei tuvastatud, aga kõne puudumine oli viinud juba

käitumise ja psüühikahäireteni, sest laps lihtsalt ei suutnud ennast väljendada. Sai selgeks, et Joosep vajab tõesti logopeedi abi. Nii hakkas poiss käima lasteaia logopeedi juures, aga paraku on logopeedi töökoormus väga suur ja ühest kohtumisest nädalas jääb väheks. Vanemad olid valmis palkama eralogopeedi, aga spetsialistid ütlesid, et Joosepi natuuri jaoks oleks hea, kui keskkond ja ka logopeed, kes temaga tegeleb, oleksid kogu aeg samad. Et muidu läheb pool jaksu poisil uue olukorraga kohanemiseks.

Nii teevad vanemad kodus lapsega ise lisatööd. Loevad palju muinasjutte, utsitavad last kaasa mõtlema ja arutama, teevad häälikute harjutusi. Lisaks katavad tõi poisi enesehinnangut. Hea idee on näiteks mitte kunagi vastata sõnaga „ei“, vaid pigem „jah, aga tegelikult“. Ka on otsustatud suve lõpus seitsmeseks saavat Joosepit veel koolikoormusest säästa, poisile taotletakse vaheaastat, sest tänu kõneraskustele on ta ka oma teadmistes hetkel teistest rühmaaslastest sutsu maha jäänud.

Vanemad on tänulikud Joosepi lasteaiaõpetajatele, et need märkasid ja soovitasid abi otsida. Sest ema-isa-gi, kellele Joosep oli esimene laps, ei osanud ise kõikidele ohumärkidele tähelepanu pöörata. Õpetajad teadsid ka soovitada, kust ja kuidas Joosepi jaoks õigeid spetsialiste leida ning hoolimata sellest, et rühmas on veel palju teisi lapsi, jaksavad ja oskavad Joosepi probleemiga tegeleda.

Ühest põhjust polegi Saue valla logopeed Sirlu Tamm tõdeb, et Joosepi lugu ei ole sugugi haruldane. Seda, et puudulikud eneseväljendusoskused võivad viia käte-jalgadega eneseväljenduseni, on ka tema oma töös kohanud. Sellisel juhul soovitab ta lisaks logopeedile pöörduda lapse aitamiseks ka psühholoogi poole.

Põhjusteid, miks meil on (ja üldse mitte ainult Eestis, sama trend on mujalgi maailmas) üha enam on

Kõne arengu toetamine

0–6 kuu vanune laps

- reageerib helidele ja häälele, otsib silmadega heli (hääle)allikat ja/või pöörab pea selle suunas;
- häälitseb, koogab ja hiljem laliseb.

- Rääkige lapsega rahulikult ja sõbralikult.
- Laulge lapsele ja veetke temaga koos aega.
- Tutvustage lapsele ümbritsevat hellsid.
- Nimetage teid ümbritsevaid inimesi ja esemeid.
- Kommenteerige oma tegevust.

Otsige abi, kui

- laps ei reageeri helidele/häälele – laske kontrollida kuulmist;
- te ei saavuta lapsega rääkides silmsidet.

18 kuu vanune laps

- mõistab lihtsaid korraldusi ja lauseid;
- oskab nimetada tuttavaid esemeid;
- omandab järjest uusi sõnu.

- Rääkige lapsega loomulikult: kasutage lihtsaid sõnu ning grammatiliselt õigeid lauseid – ärge rääkige lapsega pudikeele!
- Vaadake koos lasteraamatuid ja rääkige, mida näete.
- Last hakkavad huvitama värvid ja vormid.

Otsige abi, kui

- lapse kõne areng seisub;
- lapse kõne arengus on halvenemise märke

Kolmeaastane laps

- mõistab lihtsaid lauseid;
- oskab kasutada küsisõnu;
- küsib;
- kasutab mitmust ning teataval määral käände- ja pöördelõppe.

- Õpetage lapsele, kuidas lugusid jutustada; aidake tal oma mõtteid ja tundeid väljendada.
- Viimane aeg on võõrutada laps lutipudelist ja lutist.

Otsige abi, kui

- lapse kõne on endiselt raskesti mõistetav;
- laps kasutab vaid üksikuid tegu-, omadus- ja määrsõnu;
- laps ei kasuta mitmust;
- laps ei moodusta lihtsaid lauseid.

KÕNE ARENG

NÕUANNE LAPSEVANEMALE: kuidas saate ise last arendada

OTSIGE ABI: millal pöörduda logopeedi poole nõu ja abi saamiseks

Üheaastane laps

- mõistab lihtsaid korraldusi;
- ütleb üksikuid sõnu, näiteks emme, õue, tita;
- reageerib oma nimele.

- Mängige oma häälega, see meeldib lapsele – intonatsioon aitab lapsel kõnet paremini mõista ja kasutada.
- Aidake lapsel avastada suhtlemisrõõm: mängige erinevaid mängu – tehke üksteisele nägusid, naeratage, peitke ja piiluge.

- Ärge jätkke last kauaks televiisori ette – see ei arenda lapse suhtlusoskust!

Kaheaastane laps

- mõistab keerulisemaid korraldusi;
- ütleb oma nime;
- kasutab 2–3-sõnalisi lauseid.

- Rikastage lapse sõnavara.
- Selgitage lapsele sõnu, mille tähendust ta ei tea.
- Kui laps hääldab sõna valesti, siis korrake see ise õigesti üle. Jätke ka lapsele võimalus sõna õigesti korrata, kuid ärge sundige.

Otsige abi, kui

- laps kasutab vaid üksikuid sõnu;
- lapse kõne on raskesti mõistetav;
- laps ei moodusta kahe-sõnalisi lauseid.

Nelja-aastane laps

- Kõne sarnaneb grammatiliselt üha rohkem täiskasvanu omaga.

- Lugege koos jutukesi ning arutlege loetu üle – sel moel mõjutate positiivselt lapse kõne ja lugemishuvi arengut.
- Laps vajab eeskujut – las ta näeb Teid lugemas.

Otsige abi, kui

- laps ei suuda lauset alustada ja kordab silpe või sõnu;
- laps kasutab lühikesi, agrammatilisi lauseid;
- lapse kõnest ei ole alati võimalik aru saada;
- laps ei suuda ka lühidalt rääkida äsja toimunud sündmustest.

– S-i ja R-i kõrval on lastel muresid ka L-, K- ja V-häälikuga, vahetusse kipuvad minema Õ ja Ö. Märksa tõsisem teema on aga see, et lastel on väike sõnavara, olematu eneseväljendusoskus. Nii kasutabki logopeed ka oma tundides võtteid, mida vanemad koduski rakendada saavad. Näiteks on kodus hea kasutada erinevaid eneseväljendusoskust parandavaid mängu, milleks on mitmesugused sõnamängud, kus tuleb otsida sõnadele sünonüüme või antonüüme, kirjeldada asju ja nähtusi, otsida omavahelisi seoseid, jutustada lugusid ümber jne.

Vana hea muinasjutte ettelugemine enne magamaminekut on suurepärase võimaluse aidata kaasa lapse kõne arengule. Unejutt ei ole mitte ainult lapse unele meelitamiseks, vaid selle juures võiks lapsega arutleda, kas ja mis-moodi ta ettelugust aru saab, kas ta mõistab miks oli hunt paha ja jänes hirmul. Samamoodi arendavad kõnet käelised tegevused, näiteks joonistamine, klotsidest ehitamine jne, kui seejuures toimub ka dialoog lapse ja vanema vahel. Erinevad laulud ja salmikused stimuleerivad aju ja toetavad lapse arengut.

„Kõne on seotud mälu, taju ja mõtlemisega. Ja kõiki neid psüühilisi protsesse tuleb lapsel arendada, et ka kõne ja keelised oskused arene saaksid,“ nendib Tamm.

Eeldab koostööd

Et logopeedi tunnis omandatu lapsel paremini kinnistuks, on väga oluline koostöö kodus. Tamm on oma töös vahel kohanud, et mõni vanem ei oska võtta logopeedi suuniseid kuigi tõsiselt. „Annab lapsele koju harjutamiseks materjali kaasa ja kui hiljem uurin, kuidas kodus harjutamine läks, siis ema vastab, et ja-jah, muidugi harjutasime, aga laps poetab, et tegelikult kadus see paber hoopis ära,“ kirjeldab Tamm. Ja sellest, kas kodus on vahepeal tööd tehtud, saavat spetsialist kohe aru. „See on meeskonnatöö – logopeedi, eripedagoogi, õpetajate ja kodu koostöö. See mõttemall, et pannakse laps lasteada-kooli ja eeldatakse, et seal laps rääkima-lugema-kirjutama õpetatakse, see päriselus ilma kodu toeta siiski alati ei toimi,“ resümeeerib Tamm. ■

*nimi muudetud

logopeedilist tuge vajavaid lapsi, on tema sõnul mitmeid, kuid ühest vastust pole. „Oletada võib, et me hingame sisse saastunud õhku ja sööme toiduga mitmesuguseid kemikaale, millele meie geneetiline pagas vastu ei pea. Peale geneetiliste haiguste võivad lapse arengut takistada sünnitraumad. Vajadus erispetsialistide järele on kasvanud, sest enneaegsed, kes aastakümneid tagasi ei oled võimalust saanudki, aidatakse täna tänu meditsiini arengule elule,“ nimetab Tamm.

Ka see, et meie maailm on nii multikultuurseks muutunud, on toonud oma probleemid. Kakskeelseid perekondi, kus üks vanem räägib ühes keeles, teine teises ja vanemate omavahelises suhtluses on ehk kasutusel veel kolmaski keelt, on lastel keeruline keelt ja kõnet omandada. Ka võõrkeelsete multafilmi vaatamine või arutimängude mängimine ei aita eesti keele ega kõne arengule kaasa. „Ma ei ütle, et need on kurjast ja seda üldse teha ei võiks, aga see kõik peaks

toimuma täiskasvanu juhendamisel ning hiljem tuleks lapsega arutleda, millest see film rääkis või kuidas ja miks mingi tegelane just nii käitus. Ja kakskeelsetele peredele soovitatakse seda, et üks vanem räägiks lapsega rangelt ainult ühes keeles, teine teises, nii on lapsel lihtsam,“ soovib Tamm.

Väike sõnavara ja nigel eneseväljendusoskus

Suurimaks murekohaks peab Tamm seda, et kodus ei suhelda lapsega piisavalt. Vilkuvad telekraanid ja plinkivad arvutimängud asendavad igapäevast peresuhtlust, lapsed istuvad nende taga omaette suurima heameelega ja ka vanemad on rõõmsad, sest nii on peale tööpäeva palju lihtsam koduste asjadega rahulikult tegeleda. „Aga kuidas kõne lapsel üldse arenda saaks, kui temaga ei suhelda?“ küsib Tamm.

Just see on üks olulisi probleeme, millega logopeedid tänapäeval silmitsi seisavad. Jah, ka mõne puuduva hääliku probleem ei ole kadunud

Lapsele on parim saada logopeedi abi just oma lasteaia

Meie pere kokkupuuted logopeedidega said alguse, kui sündis tütreke. Lapse erivajadusest lähtuvalt olime algusest peale arstide jälgimise all.

AILI MITTAL-JÖGISTE, lapsevanem

Esialgu tundus mulle väga üllatav, et isegi söömine ja joomine oli logopeedi jälgimisel, samuti üldine areng ning maailmast arusaamine. Et kas ikka tassist joomine ja tükilise toidu söömine saab selgeks õigel ajal, kas laps saab aru eakohastest nuputamistulesannetest. Olles varem ühe lapse juba suureks kasvatanud, siis üldisi kogemusi mul juba oli, kuid uues olukorras oli palju asju teistmoodi.

Kuni lapse kolmanda eluaastani olin päris mitmel korral olukorras, kus kodus juba kenasti rääkimist õppiv laps ei saanud polikliinikus logopeedi juures ehmatuses sõnagi suust, hakka või lindistama, et tõestada: ta räägib! Kontakti saamine oli määrav ja polikliinikus esimest korda võõrast tädi nähes oli tulemus nullilähedane. Üldjuhul spetsialistid siiski ema juttu usaldasid ja mis neil muud üle jäigi. Imestama pani mind aga see, et mitte igal pool polnud isegi mängunurgakest kabinettis, kus lapsega pingevabamalt saaks suhelda – ainult kirjutuslaud, tool, arvuti ja mõned väikesed mänguasjad sahtlis. Selles vanuses on lapsega kontakti saamiseks keskkond ja spetsialisti isikuomadused eriti olulised. Samas vahel tundus, et ka parimatest püüdlustest jäi väheks, kui pisike preili oli otsustanud suu põhimõtteliselt kinni hoida. Veidi lohutas, kui kuulsin sarnaseid kogemusi ka paljudelt teistelt emadelt.

Üldiselt läks iga järgneva aastaga asi paremaks, tuli juurde nii sõnu kui ka julgust eneseväljenduseks. Parim ja tõhusaim aeg tööks logopeediga saabuski lasteaia. Usun, et paljud lapsevanemad on jõudnud järelduseni, et regulaarne sõit Laagri alevikust Tallinnasse logopeedi juurde lõhub ära nii lapse lasteaiapäeva kui ka lapsevanema tööpäeva ning see on lisastress kogu perekonnale. Meile sobis väga hästi logopeedi tegevus kohapeal laste-

aeas. Laagri lasteaia logopeeditädi Tatjana Titma sai heaks tuttavaks ja on võimalik järjepidevalt tööd teha. Tädi Tanja paneb kenasti kaustikusse kirja, mida ja kui palju harjutati, veidike sai tegeletud ka peenmotoorika arendamisega. Tuleb tunnistada, et ema kõrv võib nii mõnegi poolenisti vale häälikuga ära harjuda – iga päev kuuled ja lõpuks ei pane tähelegi. On teatud peened nüansid, mida just logopeed oskab märgata, kas häälik tuleb kurgust või suuõõnest. R-tähe puhul me oskame seda üldjuhul kõik märgata, teiste häälikutega on keerulisem. Iga kord, kui õhtul leian lapse lasteaiaakapist väikse pildikesse, tean, et sel päeval on tädi Tanja tund olnud. Minu hinnangul on lapse häälendus märgatavalt paremaks läinud. Palju-palju tänu Tanjale selle suure vaeva ja töö eest!

Erivajadusega lapse tavalasteaeda sobitamine ei ole meil veel väga levinud, samas väiksemates lasteaedades on seda varemgi tehtud ja edukalt. Alguses oli tunda mõningast ettevaatust ja ka kaitsereaktsiooni õpetajate poolt, mis on arusaadav – kõige kaasaeb ju vastutus ja prognoos selle kohta, kuidas me hakkama saame, oli teadmata. Esimene lasteaia-aasta oli mulle kui lapsevanemale kõige raskem aeg. Õnneks olid lasteaia direktor Tiit Ingerainen ja Saue valla lastekaitse spetsialist Sirlil Sõstar-Peerna suureks toeks ning tasapisi hakkas kõik laabuma. Siiani on eredalt meele Sirlil selgelt välja öeldud seisukoht, et pole vaja karta, et erivajadusega laps õpetajate aja ära võtab. Vastupidi, tänu sellele õpivad lapsed paremini märkama, et lisaks vanematele inimestele võivad ka mõned eakaaslased abi vajada. See teeb meie laste maailma rikkamaks. Täna südamest Tiit ja Sirlit ja kõiki meie rühma tublisid õpetajaid Laagri lasteaia!

Kokkuvõtteks: meie kogemus näitab, et lapsele on parim saada logopeedi abi just lasteaia ja erivajadusega laps, kellel on eeldused vajakajäämistest välja kasvada, areneb tavalasteaia joudsamalt. □

VESI JA KANALISATSOON

Majanduslikult on pikas perspektiivis kasulikum liituda ühisveevärgiga, kui maksta kallinenud fekaaliveo hinda

AS Tallinna Vesi pani aasta alguses suure osa Harjumaa puhastamis-kohtadest kinni ja seadis allesjäänutes sisse kontrolli. Fekaalivedajad pidid hakkama sõitma Tallinna vahet ja maksma vastavalt tegelikult kohale veetud reoveele. Seeläbi tõusis ka teenuse hind koduomanikule. Saue valla vee-ettevõtja Kovek soovib majapidamises, kus on ühiskanalisatsioon n-ö väravani veetud, teha kalkulasioonid pikema perspektiiviga ning ühineda kanalisatsiooniga.

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Aasta alguses hakkas vallamajja laekuma kõnesid muurelikelt inimestelt, et ootamatult on tõusnud fekaaliveo hind ja mitte protsendi või paar, vaid kordades. Põhjuseks on asjaolu, et Tallinna Vesi sulges suure osas Harjumaa ja Tallinnas asuvatest puhastamis-kohtadest. Oluliseks kaalukausiks, miks muutusi oli vaja, toob Tallinna Vesi kaebused nii ettevõttele endale kui Keskkonnaametile ja Keskkonnainstituudile.

Solgiga saherdamine

„Teenuse osutamine ei toimunud vastavalt nõuetele ja just teenusepakkujate käitumine on tinginud vajaduse karmimale järelevalvele. Tegelikult purgitavad kogused ei vastanud sellele, mida meile deklareeriti, mis tähendab, et elanikud maksid küll vedajale teenuse eest, ent nood vee-ettevõtet nendest kogustest ei teavitatud ega tasutud ka teenuse eest. Samuti on endiselt probleemiks, et purgitakse kanalisatsiooni mittesobivat, näiteks kütust, liiva, ehitusprahti jms, mis tekitab omakorda probleeme ühiskanalisatsiooni toimimises. Seega on suuresti olnud põhjuseks ka teenusepakkujate endi käitumine,“ selgitab Tallinna Vee kommunikatsioonijuht Mariliis Mia Topp.

Tallinna Vee ja fekaalivedajate koostöö tugines suuresti usaldusel. Juhul kui teenusepakkuja käis purgimas, ent seda ei deklareerinud, see info puudus. Topp rõhutab, et sulgemisotsused ei tulenenud mitte vee-ettevõtete pahatahtlikkusest, vaid

seetõttu, et usaldust on kuritarvitatud ning sellel on oluline mõju nii ühiskanalisatsiooni toimimisele kui veelgi olulisemale ehk looduskeskkonnale ja elanike elukvaliteedile, kes purglate läheduses elavad.

Saue valla territooriumil puhastamis-kohta pole, teenuse pakkumine ongi lahendatud lepingutega AS-ga Tallinna Vesi. „Samamoodi ei ole Saue vallas ka prügimäge, aga jäätmeveo teenus on tagatud. Aga nii see on, et täna, kus reovee äraveo teenuse hinna pidev kasv on sisuliselt ette määratud, kuna kontroll ja keskkonnanõuded karmistuvad pidevalt, siis tuleb kogumiskaevudega hajaasustuse piirkondade elanikel turusituatsiooniga kohaneda,“ nendib abivallavanem Kalle Pungas. Küll aga on Saue vald viimastel aastatel teinud investeeringuid üle valla kanalisatsiooniteenuse kättesaadavuse parandamiseks ja suuremal osal sauevallakatest on võimalus sellega liituda.

Võimalus liituda ühisveevärgiga

Solgiga saherdamisega on ka AS-i Kovek juhataja Aare Sõer oma töös kokku puutunud, küll mitte fekaaliveo teenuse pakkujate, aga vallaelanike endi poolt. „Nii võib värskest valminud kanalisatsiooniga piirkondades täheldada, kuidas torustikku tekib reovesi, kuid keegi liitunud pole. Selliseid anomaaliaid tekitavad kinnistute omanikud, kes pumpavad oma kogumispaagi vedelamat osa omavoliliselt kanalisatsiooni. On ette tulnud ka kaebusi, et mõni meie reoveepumpla haiseb. Kontrollimisel aga selgub, et haiseb hoopis lähedal olev kraav, kuhu pahatahtlik kinnistuomanik või äraveo teenuse pakkuja on reovett lasknud,“ toob Sõer näiteid.

Teine küllalt levinud moodus on tema hinnangul ilma põhjata kogumiskaevud, kus reovesi imbub maapinda ning satub sedasi ka põhjavette. See on levinud probleem suvilapiirkondades ning nõuka-perioodil rajatud asumites.

Saue vallas on küllalt majapidamisi, mille juurde on viimastel aastatel välja ehitatud kanalisatsioonitrass, millega inimesed ei ole just ülemäära agaralt liituma kipunud ja jäänud vanamoodi kogumiskaevu juurde, ning mõnedel juhtudel püütakse oma solk ka salaja vasakule viia. Valla vee-ettevõtja AS-i Kovek juht Aare Sõer ütleb, et isegi kui trass on veetud väravani, tuleb inimesel krundisiseses tööd kuni majani endal ära teha ja sellega ei ole väga kaasa tulnud. „Täna, kus teenuse hind on tõusnud, tuleks teha arvutused pikemas perspektiivis. Kanalisatsiooniteenuse kuupmeeter on oluliselt odavam kui reovee äraveo kuupmeeter. Iga kuupmeeter tähendab teatud säästu ning mida suurem on tarbimine, seda suurem on sääst,“ soovib Sõer.

Probleemiks ka teenuse kättesaadavus

Hinnatõusule lisandub puhastamis-kohtade vähesuselt tulenev probleem. Kõigil fekaalivedajatel ei lubata allesjäänud kohti kasutada, eelduseks on lepingud AS-ga Tallinna Vesi. Paljudel fekaalivedu teostavatel firmadel on see seni puudunud. Seega on lisaks hinnatõusule tekkimas ka teenuse kättesaadavuse probleem. Harjumaa omavalitsused on pöördunud ühiselt Keskkonnaameti ja Keskkonnaministeeriumi poole, märtsikuu lõpus istuvad kõik osapooled maha, et tekkinud olukorrale lahendusi leida. □

Kanalisatsiooniga liitumise majanduslik mõttekus – tagasatamatu abi korras rajatud liitumispunktid (tasuta liitumine) Hüürus, Laagris, Vanamõisas, Vatslas

	KANALISAT-SIOONIGA LIITUMINE	KOGUMIS-PAAK JA REOVEE ÄRAVEDU
Kinnistusesise kanalisatsioonitorustiku ehitus – ca 20 m, 50 EUR/m, EUR	1000	0
Liitumistasu	0	0
Kulud reovee äraveole, 10 m ³ kuus, 5 EUR/m ³ , 20 aasta jooksul (täna hinnatase)	0	12 000
10 m ³ nõuetekohase kogumismahuti rajamine, EUR	0	2000
Kulud kanalisatsiooniteenusele, 10 m ³ kuus, 1,87 EUR/m ³ , 20 aasta jooksul (täna hinnatase)	4488	0
Kulud kokku 20 aasta jooksul	5488	14 000

Kanalisatsiooniga liitumise majanduslik mõttekus – kommertsalusel rajatud liitumispunktid (liitumine liitumistasu eest, Uuetalu tee piirkonna näitel)

	KANALISAT-SIOONIGA LIITUMINE	KOGUMIS-PAAK JA REOVEE ÄRAVEDU
Kinnistusesise kanalisatsioonitorustiku ehitus – ca 20 m, 50 EUR/m, EUR	1000	0
Liitumistasu (Uuetalu piirkonna liitumistasu)	4541,70	0
Kulud reovee äraveole, 10 m ³ kuus, 5 EUR/m ³ , 20 aasta jooksul (täna hinnatase)	0	12 000
10 m ³ nõuetekohase kogumismahuti rajamine, EUR	0	2000
Kulud kanalisatsiooniteenusele, 10 m ³ kuus, 1,87 EUR/m ³ , 20 aasta jooksul (täna hinnatase)	4488	0
Kulud kokku 20 aasta jooksul	10 029,70	14 000

SPORT

Ääsmäe saalihokiklubist on välja kasvanud profitasemega tegijad

Kaspar Kallion ja Tanel Kasenurm lihvivad Šveitsi klubis, hokikepp käes, mööda väljakupõrandat pisikest 26-augulist palli taga ajades taset. Veebruaris põikasid mehed korra koju käima ja aitasid Eesti Saalihoki koondise MM-finaalvõistlustele.

KV
KODUVALDKODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Taneli (19) ja Kaspariga (21) Sparta spordiklubis kohtudes saab üsna kohe selgeks temperamendivahe. Tanel võtab vastamisjärjed karmelt enda kätte, käib sõnadega üsna vabalt ringi ja naudib nähtavalt soleerimist. Kaspar seevastu hoiab pigem tahaplaanile, näha on mõttekontsentreeritust ja vestlusolukorra analüüsi, aga kui mees sekkub, siis jõuliselt.

Mõneti tegutsevad nad samamoodi ka hokiväljakul. Mõlemad noored mehed on ründajad, aga Tanel on hull väravaskoorija, ükskord saatis 9 korda ühe mängu jooksul palli väravasse. „Mul on see roll, mis saab tunnustust,“ nendib Tanel väikse rahuloluga. Ka Kaspar mängib ründes, aga tema leivanumber on hea platsitajumine ja resultatiivsed söödud Tanelile, mille viimane siis punktiks realiseerib. „Mina olen siis pigem see „musta töö tegija“,“ iseloomustab Kaspar.

Vundament laoti Ääsmäe võimlas
Mõlemad on välja kasvanud Ääsmäe saalihokiklubist. Kaspari isa Jaanus Kallion on koolimaja võimlas nüüd juba pea 15 aastat poisse treeninud ja peale rahvatantsu on see sealkandis üks peamisi noorte vaba aja sisustamise viise. „Isa jõudis selleni ka päris juhuslikult, tal oli sünnipäev, üks sõber tuli Soomest külla, hokikepid kaasas, et üritust sisustada ja põhimõtteliselt sellest saigi Ääsmäe saalihoki alguse,“ meenutab Kaspar. Tema ise oli muidugi isa slepis treeningutel kohal esimest klassist saati. Mitte et oleks miski sundus olnud või nii, lihtsalt põnev oli. Tanel sisenes võimlasse 6-aastaselt ja jäi ka pidama.

Muide, neid Ääsmäe võimalusi peab Eesti koondise peatreener Argo Kungla kahe noore mehe arengus väga oluliseks. „Poisid said iga kell saali ja teha nii palju trenni, kui tahtsid. Mitte ainult saalihokit, vaid ise lisaks trenne tehes. Grupitreeninguga jõuab mingile tasemele, aga et tegijaks saada, tuleb individuaalselt vaeva näha. Ja see võimalus oli neil kahel olemas

ja seda nad oskasid kasutada. Ma usun, et nädalas oli neil päevi, kus trenn kestis 4-5 tundi,“ ei alahinda treener lapsepõlves laotud vundamenti.

Nii näiteks nimetab treener Kaspari tänaseks tugevuseks tehnilisi oskusi, mis tuleb välja arendada just nooremas eas. Kaspar liigub palliga koos sama kiiresti kui mõni teine ilma pallita, näeb hästi platsi. Tanel seevastu on hea viskega, korralik väravategija. Lisaks töötavat tema kasuks ka füüsilised eeldused – Tanelil on pikkust 1,9 meetri kanti ja see on saalihokis eeliseks.

Väliskogemus on oluline

Saalihoki on siseruumides mängitav jäähokisarnane võistkondlik sportmäng. Kaks võistkonda võistlevad teineteise vastu plastist hokikeppidega, cesmärgiga lüüa kerge aukudega plastpall vastasvõistkonna väravasse. Platsil on korraga 5 meest ja väravaaeg on 3x20 minutit. „See on ülikiire mäng. Esimese 40-60 sekundi jooksul toimuvad juba vahetused,“ selgitab Tanel. Kõige kõvema tasemega riigid on Rootsi, Soome ja Šveits, Eestis mängitakse ka, aga nii popp see ala võrreldes nende riikidega ei ole. Eestis on ainult kaks liigat kokku 25 klubiga. Välismaine võistlus ja treenimiskogemus on sellepärast ekstra oluline. „Rahvusvaheline kogemus on tähtis. Siin Eestis tunned juba oma vastaseid, aga kogemused ja psühholoogiline vastupidavus tulevad ikka tundmatutes olukordades,“ kinnitab treener välisklubis mängimise kaalukust.

Sedasama kogemust ja kõrgemat tasemel mänguvõimalust läksid nii Kaspar kui Tanel otsima Šveitsi, kaasas mänguaastad Ääsmäe saalihokiklubist, lisaks mõlemal praktika ka TTÜ spordiklubi meeskonna koosseisus. Kasparil on juba kolmas hooaeg, kodust minema läks ta kohe peale gümnaasiumi. Ütleb, et ega eriti mingit muud tulevikuplaani peale saalihoki sel hetkel polnudki.

Selleks, et üks Eesti poiss end mõnda välisklubisse sekkendada saaks, on lisaks mänguoskusele vaja õnne ja natuke tutvusi ning õigel ajal õiges kohas olemist. Kaspar sattus Šveitsi tänu sellele, et Eesti

Vundamendi ladumise aeg Ääsmäel, peajagu teistest pisem Kaspar keskel väravavahi vormis, kohe tema ees kükitab Tanel

Tanel on hea viskega, korralik väravategija

Kaspar liigub palliga koos sama kiiresti kui mõni teine ilma pallita, tema tugevuseks on ka hea platsitajumine ja vastupidavus

koondise kapten mängis seal, tema teadis üht kohalikku klubi, kus otsiti uusi tegijaid ja soovitas Kasparit. Kaspar sõitis kohale, lasi end paaril treeningul ja võistlusolukorras üle vaadata ja leping oligi käes.

Tanelil oli sellevõrra juba kergem minek. Kui tema 2015. aasta kevadel gümnaasiumi lõpetas, siis proovis isegi mõnda ülikooli sisse saada, aga 12 aastast õppimisest tundus olevat vaja pausi pidada ja temagi valik langes saalihoki ja Šveitsi kasuks. Täna mängivad nad mõlemad Unihockey Basel Regio klubis, mis on Šveitsis kolmas liiga, aga tasemelt umbes sama, mis Eestis meistriliiga.

Üsna rutiinne elu

Nüüd elavad noored mehed Šveitsi linnas Baselis ühe sealse meeskonnakaaslase vanemate majas. Päevad on päris ühesugused nagu ikka tööl käiva inimese omad, ainult et töö asemel on Tanelil ja Kasparil sporditegemine. Neli korda nädalas on treeningud, sellele lisaks sõidetakse rattaga, käiakse jooksmas ja jõusaalis, nädalavahetusesti on võistlused. „Lihtne elu,“ naerab Tanel. Kohanemine on olnud kerge, kohalik rahvas on väga vastutulelik, avatud ja lahke, kuigi Kaspar möönab, et kui tema kolm aastat tagasi alustas, siis pödes ikka koduigatsust ka. Aga sedasama koduigatsust leevendab

kenasti internet, kus saab sõprade ja perega suhelda.

Rikkaks saanud pole veel kumbki, töötasu on selline, et jagub söögiks ja oma kuludeks, aeg-ajalt tehakse lühikesi trette Saksamaale ja Prantsusmaale, sest need on kohe linnapiiri taga. „Seal on söök ja üldse kõik asjad odavamad, vahel käime päeva-paar seal,“ ütleb Tanel. Toidulaua eest peavad noored mehed ise hoolitsema, väga tihti on menüüs kana riisi või pastaga, olevat hea lihtne teha. Nädalavahetusesti teevad sealsed „kasuvanemad“ õhtusöögi.

Kohalik keel on Šveitsi sugemtega saksa keel, seda Kaspar juba peale 3 aastat natuke räägib, aga üldiselt saab hakkama ka inglise keelega.

Koduriigi eest ka väljas

Eestise mehed napilt ei satu, jõulude ajal korra käisid, aga nüüd tõi veebruari algus Taneli ja Kaspari taas koju. Nimelt toimus Tallinnas saalihoki maailmameistrivõistluste valikturniir ja kuna mõlemad on samaaegselt Šveitsi klubiga ka Eesti koondise liikmed, tuli koduriigi eest väljas olla.

Ja turniir läks Eesti jaoks edukalt, kätte saadi finaali pääse detsembris Riias toimuvale MM-le 16 koondise osavõtul. Ääsmäe poisstel läks päris hästi, mänguaega oli ja Taneli kontole kirjutati 1 värav ja 3 resultatiivset söötu ning Kaspari saldoks 1 resultatiivne sööt.

Lähitulevikku näevad nii Tanel kui Kaspar saalihokiga seotult. Omandada kogemusi ja oskusi, edu ja õnne korral edasi liikuda profimängijana kas Šveitsi kõrgematesse liigaklubidesse või Rootsi klubidesse. Rootsi on üldse üks kõvemaid saalihoki riike, kokku 12 MM-ilt on just rootslaselt 10 korda kuldse medali koju viinud.

Aga Tanelil, muide, oli eelmine 2015. aasta kohe eriti hea. Lisaks uuele klubile valiti ta ka Eesti parimaks saalihokimängijaks – tuli ju mees TTÜ Spordiklubi meeskonna koosseisus Eesti meistriks ja mängis väljapaistvalt ka Eesti U19 juunioride MM-koondises. Ühe tunnustuse sai mees veelgi – Saue valla noored valisid ta üheks särtsakamaks nooreks tegijaks koduvallas. □

SEIKLUSLIK MATKAPÄEV SAUE LINNAS JA SAUE VALLAS
Suurel Reedel
25. märts 2016

Rapsiauharjad
Madaliku Cup

info ja registreerimine
www.xtsport.ee

Soovime kallile
MALLE ÕISPUULE
80. juubeli puhul
palju õnne ja tugevat tervist!
Soovivad Hüüru Külaselts ja poeg Arnold perega

**Ostan Harju
KEKi aktsiaid
Hind 35EUR tk**

**Tel. 55534513 Arvo
sky@mail.ee**

PERSOON

Sauevallakas Jakob Peäske lubab telesaates „Klassikatähed 2016“ tõestada, et fagott on üks äge ja kirklik muusikainstrument

13. märtsil alustab ETV-s kolmandat hooaega muusikasaade „Klassikatähed 2016“, kus kaheksa osaleja seas astub üles ka Saue valla noormees Jakob, kes naudib seda võimalust sajaga ja tunneb end telekaamerate ees mõnusalt.

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

„Klassikatähed 2016“ on oma olemuselt võistluslik saade, igal pühapäeval peavad osalejad end näitama efektse virtuoosi ja unustamatu meloodia esitajana, olema kohanemisvõimelised ja leidlikud, musitseerima koos ootamatute lavapartneritega. Läbi kuue saate saab kuulda nii klassikalise muusika parimaid teoseid kui ka filmi- ja popmuusika töötusi, mida saavad hinnata lisaks žüriile ka televaatajad. Nagu sedasorti saateformaadides ikka langeb iga kord üks osaleja konkurentsist välja ja just publik on see, kes otsustab, kellest saab võitja.

„Ega ma ei oska prognoosida, kuidas mul minema hakkab, aga ma igatahes tunnen, et olen võitja juba nüüd. Mind valiti välja, kogu saatesarjale eelnev periood kaamerate ees ja telemajas on olnud lihtsalt meeletult põnev ja kaasakiskuv. Mulle nii meeldib!“ näib Jakob ise kogu selles projektis hingega sees olevat.

Pill, millega Jakob saatesse läheb ja mida ta on viimased seitse aastat ka muusikakoolis õppinud, on fagott. Muusikakaugemate inimeste jaoks kirjeldab Jakob seda kui puupuhkpilli, midagi nii kujult kui ka häälelt sarnast flöödile ja klarnetile. „Aga fagoti häälel on palju madalam ja pill ise palju suurem. Seda peetakse üldiselt mingiks igavaks instrumendiks, aga ma tahaksin nii väga tõestada, et fagott on kaugel kuivast orkestripillist. Teda saab ikka väga artistlikult käsitseda ja vingeid soolosisid teha,“ lubab Jakob fagoti maine kõrvasti kõrgemale kergitada.

Algul suu kuivas, nüüd kisub naerule

Sellesse saatesse on noormees kibelenud juba varemgi, aga saate esmakordselt eetris olles oli ta napilt 14-aastane ja tundus varavõitu.

Aga tänagi on Jakob oma 17 eluaastaga saate pesamuna. Arvab ise, et võibolla oleks kindlam, kui oleks lubanud endale veel paar-kolm kogemuste kogumise aastat ja siis osa võtma minna, aga tahtmine oli suur.

Ju see tahtmine (ja talent ikka loomulikult ka) saatesse osalejaid valiva žürii ära võlus, sest 29 pürgijast sai Jakob kaheksa sekka koha. Ütleb, et esimene eelvoor, kui tuli otsustajate ees ette mängida ja siis kaamerate vihus küsimustele vastata, võttis suu kuivama küll. „Ma pean sellest saatest väga lugu ja kui tegelased Klassikaraadiost sulle otsa vaatavad ja Anu Välba lauataga naeratab, on natuke kõhe küll.

Pingelised otsesaated

Saated on eetris kuuel pühapäeval, esimeses veel keegi välja ei pudene, aga iga järgmine nõuab pingutust, sest võib viimaseks jääda. Juba kolm nädalat on Jakob harjutanud esimese kahe saate jaoks. Kõigepealt tuleb näidata virtuooslikkust oma pilli käsitlemisel. „Ma valisin selleks „Kimalase lennu“. See on selline kiire ja tempokas lugu, tead küll - tatatataa.....,“ ümises Jakob. Teises tuleb ettekandele hoopis vastupidine – unistav ja meloodiline aegumatu pala koos keelpillikvartetiga, kolmandas peab osaline üksipäini harjutama etteantud partiid ja alles saate alguses saadakse teada, kellega Eesti tuntud artistidest lavale

linnaorkestris mängimas. Lisaks osaleb ajuti erinevates projektgruppides, võtab osa muusikakeskkooli kontsertidest. Üldse on ta kindel, et kui oled hea tegija, siis on Eestis võimalik muusikaga leiba teenida küll. Ta plaanib küll peale koolilõpetamist vähemalt natukeseks ajaks välismaale õppima põigata. „On vaja erinevaid õpetajaid, et paremaks saada ja areneda. Juba praegugi käin erinevates meistrklassides väljaspool Eestit, et leida õpetaja, kellega ma klapiks ja kelle juurde õpipoisi tahaks kandideerida.

Aga kas tulla tagasi või jääda kuskile välismaale? Jakob ei tea veel. Üks on kindel – parem olla kuningas omal maal kui miski väike mut-

mul on praegu muusikaga nii palju tegemist. Aga eks ma selle gümnaasiumi ikka ära lõpetan, kus mul pääsu,“ lubab Jakob.

See kirklik suhe muusika ja oma pilliga tekkis Jakobil tegelikult alles viis aastat tagasi, enne seda oli see rohkem nagu vanemate surve, kes poisi alguses klaverit ja hiljem fagotti mängima suunasid. Vanemad, muide, on samuti muusikud – isa ERSO-s flöödirühma kontsertmeister, ema klaveriõpetaja. Muusika kõrval pakkusid vanemad pojale muidugi ka teisi võimalusi – jalgpalli, uisutamist, džuuodot – aga külge suurt midagi ei hakanud. „Ma olin vist tildse kohutav laps. Jalkatrennis käisin natuke aega. Aga need poisid tundusid mulle seal kõik hirmus ropud ja agressiivsed. Uisutamise-ga oli selline lugu, et seisin, uisud jalas, platsi kõrval, kõik teised lapsed suundusid jääle ja mina lihtsalt keeldusin minemast. Üks teine ema seal kõrval imestas, kuidas ühel lapsel on nii palju tahtejõudu MITTE asju teha. Jah – seda jäärapäisust on minus ikka päris palju, käsu peale ei juhtu midagi,“ nendib Jakob.

Aga seitsmendas klassis avastas noormees tänu oma heale viuldajast sõbrale, et muusika tegemine on nauditav ja põnev. Nii harjutatakse kõrvuti klassides, vahepeal süüakse koos lõunat, arutatakse maailmaasju, siis klassi tagasi... Öhtupoolikul ei suundu Jakob ka veel kodu poole, vaid hängib teiste sõpradega muusikakeskkooli juures olevas ühikas, sarnane taust ja teemad liidavad. „Sõbrad ongi minu hobi. Muusika ja sõbrad, need on minu elus kõige tähtsamad, palju muud sinna ei mahu,“ ütleb Jakob. Ja sõbrad ja suhtlemine on päris, mitte Facebookis ja kuvari ees.

Täna on aga konkurentsituult tähtsaim teha elu kõvemad esitused „Klassikatähtede“ teleprojektis. Kui mees kolmanda saateni vastu peab, siis just saatepäeval saab Jakob täisealiseks – 18. sünnipäev telekraanil. Oma koduvalla poisile on kaasa elama ja toetust näitama oodatud kõik sauevallakad. ■

FOTO: KROO TARKMEEL

■ Kaheksa noort inimest hakkavad pühapäeviti läbi telekraani vaatajaid võluma, sauevallakas Jakob (vasakult kolmas, puna-mummulise kikkilipsuga) nende seas

Püüad püüdlilikult humoorikas olla ja mitte sõnadega koperdada,“ meenutab Jakob.

Aga kui pääse juba käes oli ja hakati ette valmistama saadet tutvustavaid promoklippe, läks mõnusaks. Jakob ahmib telemaja meeleolu ja rütme enese sisse ja ütleb, et ainult veedakski oma päevi seal. Seltskond ja teised osalejad on ühed värvikamad noored muusikud Eestis, grimeerijad pudistavad puudrit ja juuksurid sätivad tukka, kaamerate valgus ja surin ümberringi – selles on Jakobi hinnangul midagi nii paeluvat.

minnakse. Jakob teab juba ette, et need pühapäevad saavad olema pingevad ja rasked. Kohe hommikul hakkavad proovid heli ja valgusega, siis mängitakse saade otsast lõpuni läbi ja õhtul on otse-eeter. Aga noormees arvab, et saab hakkama ja usub, et saates osalemine avab edaspidi muusikamaailmas uksi ja annab kontserdivõimalusi.

Muusika ka tulevikuplaanides

Kuigi neid võimalusi on sel 17-aastaselt muusikul nipet-näpet tänagi. Öieti on ta juba ühes orkestris päris palgal, käib 4-5 korda kuus Pärnu

ter välismaal,“ sedastab mees oma prioriteetid. Ja pigem näeb ta enast laval soleerimas kui kuskil orkestri kolmandas reas. Ütleb, et talle kohe sobib see roll, olgu põhjuseks siis edevus või usk oma võimetesse.

Sõbrad ja muusika

Täna käib Jakob Tallinna Muusikakeskkooli 11. klassis. Peab end üsna laisaks õpilaseks, harjutusklassidest leiab teda küll tihti üksipäini harjutamas, teiste koolitundidega on vähe kehvimad lood. „Ma tean küll, et oleks väga vajalik kõik kohustuslik kirjandus läbi lugeda, aga

Sul on oma kohviku pidamise unistus?

Kultuurikeskuses Laagris natuke nurga taga peidus on mõnus väliterrass. Just nii palju peidus, et tänavatempo segama ei ulatu, aga just nii palju avatult tee poole, et jääb möödakäijatele silma.

Lõuna- ja õhtupäike on kauka peale. Kui see sisustada listumispehmust lubavate korvtoolidega, ninna imbuva kohvilõhna ja mõnusa džäsiheliga, siis võiks suvekohviku potentsiaali sel kohal olla küll.

Ja tegelikult oleks Laagris ühte väliskohvikut soojemal ajal lausa hädasti vaja. Pargid on valmis, inimestel on nüüd põhjust aleviku peal rohkem ringi liikuda, aga kohta, kus sõpradega suveõhtul väike vein võtta või lapsega koos jäätise-

kokteili juua, justkui polegi.

Kui Sinu sees on kibelenud ajuti soov oma kohvikut pidada, siis siin on võimalus katsetada. Kultuurikeskus pakuks tuge ideede elluviimisel, vajalike disainielementide rentimisel, annaks kasutada abi-

ruume ja nõudepesumasinat ning toetaks saja teise pisiasjaga.

Tule vaata ja aruta meiega. Meil oleks hirmus hea meel. Laagri inimestel kindlasti ka. Napid mõned kuud on ju veel suveni jäänud.

LISAINFO

Kui oled huvitatud, võta meiega ühendust, tule vaatama ruume ja arutame täpsemalt kõiki suvekohviku avamisega seotud küsimusi.

Sooviavaldusi ootame 15. aprillini meiliaadressile veskitammi@sauevald.ee. Lisainfot saab küsida Saue valla kultuurikeskuse juhatajalt, Ingrid Novikovalt telefonil 5346 5917.

Karjäärinõustajal sahtlis töopakumisi ei ole, aga oskus ning valmisolek kaasa mõelda ja otsuste tegemisel toetada on küll

Laagris kultuurikeskuses võtab teid teisipäeviti vastu karjääri-nõustaja, kellega koos saab tööalaseid ummikseise lahti harutada või karjääriplaanide üle arutleda. Töötukassa pakutav teenus on tasuta.

Karjäärinõustaja juurde võiksid leida tee inimesed, kes on oma tööeluga parasjagu jäänud natuke ummikseisu, vajavad objektiivset kaasamõtletjat, kuidas kujundada oma edasist karjääri, aga ka need, kes soovivad leida uut tööd. Töötukassa nõustaja Marja Saarma ütleb, et peamine abi seisnebki selles, et kõrvaltvaataja pilguga suudab karjäärinõustaja inimese rahulolematust või ka ootusi analüüsida, pakkuda juurde laimat tööturu pilti, aga abi saab ka puhtpraktiliselt – olgu selleks töö leidmise võimalused, CV korrastamine või nõuanded töövestlusele minekuks.

„Vahel on inimeste elus periood, kus olemasolev töö ei paku enam pinget või on muutunud rutiinseks, mõnikord võib inimene soovida oma töövaldkonnas teha kannapööret või siseneda näiteks ettevõttesse, kujundada oma tulevikku või asuda uuesti haridust omandama. Karjäärinõustaja abil saab lahti mõtestada oma ootused, eeldused, oskused. See on nagu iga teise vald-

konna nõustamine, kus tegeletakse inimeste soovide ja lootustega, samas ka sõnastamata sisepeingete ja takistustega,“ kirjeldab Saarma karjäärinõustamise teenust.

Karjäärinõustaja suunavate küsimustega, ka erinevate isiksusetestide täitmisega, kasvõi paberi peal oma soovide ja mõtete kohta pildi joonistamisega saavad asjad Saarma sõnul inimese jaoks palju selgemaks.

Peamisteks pöördumiste põhjusteks ongi praeguse töökohta ja -sisu vastu huvikaotus, soov minna palgatöötajast ettevõtjaks, ka emad, kes on lastega pikalt kodus olnud, vajavad tihti tuge ja nõuannet uuesti tööturule sisenemiseks. Karjäärinõustaja juurde tuleku üle võiks mõelda ka näiteks gümnaasiumilõpetaja, kes vanemate ootuste ja oma soovide vahel laveerides ei oska õiget suunda valida. Või juba pensioniline inimene, kes tahaks siiski natuke rakendust leida.

Karjäärinõustaja saab aidata ka kandideerimise dokumente korrastada. CV-d sobilikku formaati

kohendada, õpetada, kuidas paremini paberil oma oskused vastavalt tööandja ootustele välja tuua, lõviva kaaskirja koostamisel nõu anda. „Kindlasti ei ole karjäärinõustajal sahtlis pakki vabade töökohtadega, aga enamasti vajavadki inimesed lihtsalt kaasamõtlemist ja praktilisi nõuandeid,“ ütleb Saarma, innustades inimesi oma töörahulolematusega tegelema.

Saue Vallavalitsus Eesti Töötukassa

19.jaanuar – 26. aprill

TASUTA KARJÄÄRI-NÕUSTAMINE

Karjäärinõustajad: Vahur Kask, Marja Saarma, Helen Tuulik, Raja Lössenko, Liina Kirispuu.

Saue valla Kultuurikeskuses
Veskitammi 8, Laagri

Teisipäeviti 13.00-18.00

Vajalik eelregistreerimine!
Saue valla Kultuurikeskus: tel 6796765

On kasvamas kuskil üks pisike puu ja
vajab see puu sinu sõprust ja hoolt...
Ott Arder

Laagri Huvialakooli (Laagri Kool) kooliks ettevalmistuse ringi peaesmärgiks on lapse arengu igakülgne toetamine. Erinevate teadmiste, oskuste arendamine seda lähtuvalt iga lapse individuaalsust silmaspidades. See on võimalus toetada lapse loomupärasel uudishimu. Ühe mudilase tuhat miksi päevas on piisav tõestus tohutule teadmistejanule.

Laagri Huvialakool

annab teada:

ON ALANUD REGISTREERIMINE

2016/2017 õppeaasta

EELKOOLI RÜHMADDESSE
(KOOLIKS ETTEVALMISTUSE RING)

Täpsem info: www.laagrihuvialakool.ee

telefonil 6 517 635 või 6 517 633,

või e-mailiga: taigur@laagrihuvialakool.ee

Kontaktisik: Taigur Tooming Veskitammi 22, Saue vald

- REHVITÖÖD
- SÕIDUAUTODE REMONT JA HOOLDUS
- PAKIAUTODE REMONT JA HOOLDUS
- KERE- JA VÄRVITÖÖD SÕIDU- JA VEOAUTODELE

Pärnu mnt. 558a
MAKSIMARKETI TAGA

INFO JA BRONEERIMINE
tel. 55 45 926 tel. 52 86 436
info@laagriauto.ee
www.laagriauto.ee

SAE-MATERJALI MÜÜK ALLIKU KÜLAS

OÜ Eketor
tel. 5092938

SAUE VALLA KULTUURIKESKUSES
7. APRILLIL KELL 19

lindpriid
Mundriid kapis

PILET 10 €
Käsitööküüsi piletid saad osta kohapealt.
Trükitud piletid PILETIAALMAST.
Lisainfo: Saue valla kultuurikeskus, Veskitammi 8, Laagri, tel 6796765

EMAKEELEPÄEVA
KONTSERT

ESINEVAD:
Inseneride Meeskoor, Saue Noorte Meeste Koor

DIRIGENDID:
Ants Üleoja, Kuldar Schüts, Mai Simson, Elviira Alamaa

SAUE VALLA KULTUURIKESKUSES
14. MÄRTSIL KELL 19

Saue valla Kultuurikeskus, Veskitammi 8, Laagri, tel 679 6765. Kontsert on tasuta.

KOOLIVAHEAJA NOORTELAAGER 21-23.03.2016

KÄSITÖÖ TÖÖTOD
21-23.03
Juhendab Kairet Moistus

21.03 kell 11-13 kinkkottide kaunistamine
22.03 kell 11-13 salvrätitehnikas kaunistuste meisterdamine
23.03 kell 11-13 sünnipäeva peolaua kaunistused

LASTE-FILMID
filmide algus kell 13

21.03 põnevusfilm "Operatsioon Arktika"
22.03 animafilm "Muumid Rivieral"
23.03 seiklusfilm "Sipelgapoiss 2 ehk Punase Tigidiku kättemaks"

Lisainfo ja registreerimine: sauevalla@sauevald.ee
Saue valla Kultuurikeskus info@veskitammi@sauevald.ee
tel 679 6765, info@veskitammi@sauevald.ee
Osastasu: töötuba ja kino külastus 7 €. Ainult kino külastus 2 €.

MINU TANTSUKOOL KUTSUB TRENNI !!
DANCE FITNESS !!
TRENN ON MÕELDUD TÄISKASVANUTELE!
REGISTREERI TRENNI-
WWW.LAAGRIHUVIALAKOOL.EE

TRENERID
KATARIINA JA ELINA

LAAGRI HUVIALAKOOL

TÄNAVAKULTUURI LINNALAAGER
06-10.06.2016

Registreerimine algab
15. märtsist
www.linnalaager.ee

NOORTE VABAÕHULAAGER
AUGUSTITREFF
8-12.08.2016

SAUE VALLA LAULULAPS

SAUE VALLA LAULULAPS

laupäeval, 9. aprillil kell 11
Äismäe Põhikoolis

Konkursite saab registreeruda
1. aprillini 2016 aadressil
helje.kala@asmaepk.edu.ee

Lisainfo:
Kajja Velmet
telefon 6796 786
või 5563 4407

Laagri Huvialakool annab teada:
ON ALANUD REGISTREERIMINE
2016/2017 õppeaasta

VÄIKEKOOLI RÜHMADDESSE

Tule esimesse tundi 14.septembril 2016

Info ja registreerimine:
Laagri Huvialakool, tel. 6 517 635,
e-post: taigur@laagrihuvialakool.ee
kodulehekül: www.laagrihuvialakool.ee
ÕPPETASU 45,- EUR KUUSI

KULTUURIKALENDER MÄRTS - APRILL

AEG	ÜRITUS	TOIMUMISKOHT, AEG	KORRALDAB	KONTAKTID
18.02-31.03	Laagri lasteaia kunstiringi Värvi pintsli näitus. Suur kollaažmaal „Ookeanipõhja värvides“	Saue valla kultuurikeskuse pikk saal	Laagri lasteaed, Maire Taidema, Saue valla kultuurikeskus	tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
12.03	Ehtekarbi valmistamise õpituba	kell 11-14 Jõgisoo seltsimajas, osalustasu 14 €	MTÜ Saue-Jõgisoo Haridusselts	Info ja registreerimine hannamai.sildam@gmail.com
14.03	Emakeelepäeva kontsert, esinevad Inseneride meeskoor ja Saue noorte meeste koor	kell 19 Saue valla kultuurikeskuses, tasuta	Saue valla kultuurikeskus	tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
14.03	Saue valla vabaühenduste teabepäev	Kell 16-19 Hüüru mõis	MTÜ Nelja Valla Kogu ja HEAK	registreerimine kuni 11. märtsini info@4kogu.ee
20.03	koolitussari „Pojengide kasvatamine koduaias I“	kell 13 Ääsmäe külakogu ruumides, osalustasu 3 €	MTÜ Ääsmäe Külakogu	vajalik eelregistreerimine aasmae.weebly.com
21.03	Koolivaheaja noortelaager, kinkekottide kaunistamise töötuba	kell 11-13 Saue valla kultuurikeskuses, osalustasu koos kinokülastusega 7 €	Saue valla kultuurikeskus	tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
21.03	põnevusfilm „Operatsioon Arktika“	kell 13 Saue valla kultuurikeskuses, pilett 2 €	Saue valla kultuurikeskus	tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
22.03	Koolivaheaja noortelaager, salvrätitehnika õpituba	kell 11-13 Saue valla kultuurikeskuses, osalustasu koos kinokülastusega 7 €	Saue valla kultuurikeskus	tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
22.03	animafilm „Muumid Rivieral“	kell 13 Saue valla kultuurikeskuses, pilett 2 €	Saue valla kultuurikeskus	tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
23.03	Koolivaheaja noortelaager, sünnipäeva peolaua kaunistuse õpituba	Koolivaheaja noortelaager	Saue valla kultuurikeskus	tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
23.03	seiklusfilm „Sipelgapoiss 2 ehk Punase Tigidiku kättemaks“	kell 13 Saue valla kultuurikeskuses, pilett 2 €	Saue valla kultuurikeskus	tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
1.-30.04	näitus - Kairet Orgusaare maalid	Saue valla kultuurikeskuse pikas saalis	Saue valla kultuurikeskus, Saue vallaraamatukogu	tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
3.04	Väino Eskla jätkukoolitus viljapuude ja marjapõõsaste istutamine, väetamine, taimekaitse	kell 11, koolituse toimumiskoht teatatakse koolitusele registreerunutele, osalustasu 3 €	MTÜ Ääsmäe Külakogu	vajalik eelregistreerimine aasmae.weebly.com
3.04	Mängukool 5-7-aastastele Jõgisool	kell 11 Jõgisoo seltsimajas, osalustasu 6 €	MTÜ Saue-Jõgisoo Haridusselts	Vajalik eelregistreerimine: Ivika Suigusaar, tel 5120 730 või info@mangukool.ee
7.04	Ansambel LINDPRIID kontsertkavaga „Mundrid kapis“	kell 19 Saue valla kultuurikeskuses, pilett 10 €. Piletid eelmüügis alates 10.03.	Saue valla kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
9.04	Saue valla laululaps 2016	kell 11 Ääsmäe Põhikoolis	Ääsmäe Põhikool	tel 6796 786

MEIE LEIAME OSTJA!
Vaata parimaid pakkumisi: www.1partner.ee

Eleri Soonein 52 77 354 66 84 700
Ville Värk 51 32 422 66 84 700

OST • MÜÜK • ÜÜR
HINDAMINE • INVESTEERIMINE

1Partner
KINNISVARA

Lastehoid Läte
otsib enda perre kasvatajat, kes huvitub waldorfpedagoogikast
CV ja motivatsioonikiri saata: lastehoid@late.ee
Lisainfo: tel. 51 93 6673

MÜÜA KÜTTEPUUD,
hind al 35eur/ruum.
Puud koormasse laotud ja võrgus.
Puitbrikett 140 eur / tonn.
Pellet 185 eur / 960 kg
Info tel 5011898
Transport hinna sees.

info@looduskivi.com
www.looduskivi.com

Vastupidav kvartsiitkivi otse laost. 53 463 460

REHVITÖÖD
ÄÄSMÄE KÜLAS
5036623

RF RempFast
TORUSTIKE AVARII- JA EHITUSTEENUS
WWW.REMPFAST.EU
TEL. 5693 5795, 5693 4370
e-post: rempfast@gmail.com

KAARDID ENNUSTAVAD
Tel 900 1727 • 24 h
Hind 1,09 €/min
Sooduspakkumine: www.ennustus.ee
Kätelt ennustamine veebis: www.hiromantia.eu

SAGRO

- *Autode remont, keevitus ja värvimine
- *Kliima kontroll ja täitmine
- * Õlivahetus
- * Tehniline ülevaatus
- * Transportteenus,
- * Fekaali vedu
- * Autoparkla

AS Sagro automajand
Vae 3, Laagri, Harju maakond
Tel. 679 6858, GSM 515 8242
e-post: raul@sagro.ee

KÕIK POTTSEPATÖÖD -
AHJUD, PLIIDID,
KAMINAD, SOOJAMÜÜRID.
KUTSETUNNISTUS 093968
MTÜ EESTI POTTSEPAD
IVAR 56651812
IVARKABI@YAHOO.COM

Anne Vau
õmblus- ja rätsepätööd

Saue, Vanamõisa
tel: +372 53 954 260
e-mail: anne@vau.ee

ForestInvest.ee
Eesti metsad korda

Ostame:
* raieõigust
* metsakinnistuid

Teostame:
* raie ja kokkuveo teenust

Puhastame:
* võsast kraavide ja teede ääred
* võsastunud põllud ja heinamaad

Tel. 53 050 979
www.forestinvest.ee
info@forestinvest.ee

Hoiame kodud tuleohutuna
Korstnapühkimisteenus
Lõõrid Puhtaks OÜ
Kontakt: +372 5249001
info@lõõrid.ee www.lõõrid.ee

TAVA

Pakume järgnevaid teenuseid:
- hoonete projekteerimine
- hoonete tagantjõrgi seadustamised

Arhitektuuribüroo TAVAOÜ
info@abtava.ee / www.abtava.ee
tel. 58171 894 ja 5280210

MÜÜA KÜTTEPUUD -
lõhutud toores lehtpuu,
hind alates 28€; metsakuiv okaspuu al 35€, tarne al 10 rm,
transport hinnas.
Tel: 50 24 895
info@pajakapuit.ee

POTTSEPATÖÖD JA KORSTNAPÜHKIMISTEENUS.

Uute küttekehade ehitus ja vanade remont. 9-aastane töökogemus ja kutsetunnistus.
Telefon: 56903327

PuhastusLux
PUHTUS JA SOOJUS

AHJUD, PLIIDID, KAMINAD
KONSULTATSIOON,
PROJEKTEERIMINE, TEOSTUS

TOOMAS TÕHK TEL 55 986 786
WWW.PUHASTUSLUX.EE

Uuenenud **Laagri Terviseklubi** ootab Sind treeningutele!

Suur valik rühmatreeninguid:

BodyFit Zumba Pump FX

Fatburning Ringtreening

bodyART TBA Jooga

Soovid langetada kaalu või parandada füüsisist?
eesmärke aitavad saavutada meie nõustajad!

Norman Kolk
Kontakt: +372 5344 3996
norman@laagritervis.ee

Marii Olivia Malve
Kontakt : +372 53 401 012
marii@laagritervis.ee

www.laagritervis.ee

Veskitammi tee 22, Laagri Telefon: 6 568 869: E-post: laagritervis@laagritervis.ee

